

Autonomní nacionalismus

Autor: Petra Vejvodová
Email: 119477@mail.muni.cz

Autonomous Nationalism

Autonomous Nationalism represents new concept in the frame of Neonazism scene. This writing is focused on organizational, possible ideological and strategic changes which were brought in context of development of Neonazism in Germany from the beginning of 90's of 20th century to nowadays. Analysis examines the organization, ideological part, strategy and position in German right extremism of Autonomous Nationalism. Text is also focused on Autonomous Nationalism in the Czech Republic as a country where right extremists are looking for the inspiration from the Germany in quit large amount.

V současné době lze na extrémně pravicové scéně pozorovat určité změny, které souvisí s generační obměnou a vyvíjejícím se konceptem. Po sjednocení Německa a rozpadu Sovětského svazu nastala „nová etapa“ ve vývoji. Na začátku 90. let byla pro pravicový extremismus příznačná určitá syrovost, spontánnost a nerozvážnost. Postupem času, v Německu zhruba od poloviny 90. let, na české scéně s menším zpožděním, můžeme pozorovat strategické změny, promyšlené reakce na chování demokratického zřízení. S novým tisíciletím přichází nová mladá generace, která posouvá extrémní pravici opět o kus dále, a to k „autonomnímu nacionalismu“.

Úvod

Tato práce si klade za cíl popsat soudobé trendy ve vývoji extrémní pravice, především v její neonacistické části, které dospěly k autonomnímu nacionalismu. Pozornost je nejdříve věnována německé scéně, která sloužila jako impuls pro rozvoj. Jsou analyzovány příčiny strategické změny v souvislosti s chováním státu, vývojové mezistupně a charakteristické rysy konceptu. V textu je rovněž vysvětlena pozice autonomního nacionalismu na německé scéně a následně se práce věnuje šíření konceptu za hranice Německa.

Momentálně největší odezvu lze sledovat mezi českými neonacisty. Otázkou tedy je, do jaké míry je koncept přijímán, zda se všemi prvky, nebo je nějakým způsobem upravený. Text směřuje k zjištění,

jakou strategickou a strukturální změnu ve vývoji neonacismu autonomní nacionalismus přináší a zda dochází i vedle koncepčních změn k změnám ideologickým. Dalšími otázkami je i to, do jaké míry představuje autonomní nacionalismus ohrožení pro demokratické zřízení a jaké perspektivy má autonomní nacionalismus s ohledem na šíření se mimo Německo.

Cesta k nové formě nacionalismu v Německu - svobodní nacionalisté a autonomní nacionalisté

Na poli pravicového extremismu v Německu je možné sledovat dvě tendence, které jdou vedle sebe. Na jedné straně posiluje trend upevňování vazeb uvnitř organizací, Nacionálnědemokratická strana Německa (NPD) ¹se posouvá do těžiště a vytváří styčný bod, upevňuje strukturu. Na druhé straně je tu část neonacistů, kteří se odpoutávají od pevné struktury, od formy, která by jen trochu měla připomínat politickou stranu. Tomuto proudu jde spíše o schopnost akce a rychlé mobilizace, než o vytváření sítě vazeb a formální organizace. V současnosti můžeme pozorovat změny, které probíhají na poli neonacistického působení. Charakter demonstrací, které probíhají v posledních letech neodpovídá neonacistickým shromážděním, které známe z 90. let 20. století. Minimálně můžeme sledovat změnu zevnějšku účastníků demonstrací. Neonacisté změnili svůj styl oblékání, řeči, jinak vypadají transparenty, používají jiná slova a jinak si říkají. Již to nejsou klasičtí neonacisté, ale „svobodní nacionalisté“, „svobodné síly“ nebo „autonomní nacionalisté“. Vedle těchto označení se objevuje i pojem „kamarádský spolek“.

Sjednocení Německa - výzva pro neonacisty

Všeobecně lze pravicový extremismus rozdělit na dvě základní formy: organizovaný a neorganizovaný. Do organizovaného pravicového extremismu podle Adriany Mikulčíkové řadíme hlavně politické strany, hnutí, různé svazy a spolky. K neorganizovaným zařazuje především subkulturní skupiny, skinheady a hooligans. Neorganizované skupiny znamená, že mají velmi volnou strukturu (Mikulčíková 2007: 212).

Podle ideové stránky můžeme pravicový extremismus rozdělit na nacionalistický a neonacionalistický. Toto rozdělení je ale nepřesné, nejednoznačné, protože je velice obtížné určit mezi nimi hranici. V mnoha případech nelze organizaci či skupinu jednoznačně zařadit. K nacionalistickým pozicím se řadí spíše politické strany, ale ani jim nejsou cizí neonacistické myšlenky.

V případě Německa hraje významnou roli dělení pravicového extremismu na teritoriálním základě. Rozdělení Německa na dva systémy ovlivnilo charakter podoby pravicového extremismu. Podoba pravicového extremismu v bývalém východním Německu se liší od pravicového extremismu v bývalém západním Německu. To způsobily dva odlišné systémy, kdy v bývalém západním Německu se pravicový extremismus utvořil do podoby pevně strukturovaných organizací, etablovalo se několik

politických stran a ty přinesly poměrně vypracovanou ideologickou bázi. Naopak v zemích východního Německa se utvořila méně organizovaná struktura s nízkou vnitřní organizovaností a bez příliš propracované ideologické složky. Lidé patřící do této skupiny nemají ucelený a pevný názor - světonázor. Převládá zde i vysoká fluktuace přívrženců a nízká politická angažovanost. Pokud dojde ke spolupráci s politickou stranou či organizací, nemusí ji akceptovat jako závaznou. Pravicový extremismus ve východní části Německa je i více agresivní a spontánní. Vychází prioritně ze subkulturní báze, což zapříčinil nastavený systém, ve kterém nebylo možné vytvořit politickou stranu tohoto typu (Drieschová 2006: 83–84; Mikulčíková 2007: 212).

Neonacistické skupiny existovaly vedle politických stran od poloviny 70. let 20. století a často s nimi soupeřily. Na rozdíl od politických stran se organizace nezaměřovaly na volební zisky. Naopak neskrývavě vyjadřovaly svůj nesouhlas s vládnoucím zřízením a hlásily se k zásadám nacionálního socialismu a hitlerismu. Neonacisté sami sebe chápou za následovníky NSDAP. Usilují o vytvoření totalitárního státu založeného na vůdcovském principu a na rasistickém programu, který má chránit a podporovat německý národ (McGowan 2004: 203).

Ohrožení ze strany neonacistů nespočívá ani tak ve volebním zastoupení, ale v tom, že šíří rasovou nenávist, organizují provokativní pochody a tíhnou k násilnostem (příležitostně k teroristickým akcím). Jaké nebezpečí neonacisté představují, to se ukázalo na začátku 90. let. Neonacisté využili situace kolem sjednocení Německa, kdy se jim naskytla příležitost chytit druhý dech. Nacionální strany ztrácely na zajímavosti a ve společnosti panovaly obavy, strach z nově vznikající situace. Neonacisté využili pocitu nejistoty, který provázel proces hospodářské restrukturalizace v nových spolkových republikách. Využili hospodářských a politických problémů. Zhroucení systému ve východním Německu neonacistům pomohlo, vytvořilo pro ně živnou půdu. Martin Thein uvádí, že v době sjednocování republik se k neonacistickým organizacím hlásilo na dva tisíce lidí.

Během následujících zhruba tří let se počet sympatizantů téměř zdvojnásobil (Thein 2007: 212). McGowan dokonce uvádí, že na počátku devadesátých let se o členství v neonacistických organizacích hlásilo cca dva tisíce členů pouze na území východního Německa, což znamenalo téměř dvojnásobek oproti západnímu Německu (McGowan 2004: 216–217). Podle zprávy Úřadu pro ochranu ústavy se s pravicovým extremismem jako takovým ztotožňovalo v roce 1990 na 32000 lidí. V roce 1993 přišel vrchol, kdy se počet lidí zdvojnásobil na 64500. Do tohoto výzkumu jsou řazeni členové politických stran, nejedná se tedy pouze o členy hnutí.

V letech 1991–1994 vypukla smršť neonacistických aktivit. S nárůstem počtu členů a sympatizantů se zvedl i počet trestných činů. Nevídaným tempem narostl počet násilných činů, z nichž se větší část uskutečnila ve východním Německu. Mnohé činy byly spáchány z rasových či xenofobních důvodů. Cizinci představovali pro neonacisty nejviditelnější a nejsnazší cíl. Mezi hlavní cíle patřili

zahraniční dělníci, žadatelé o azyl, ubytovny cizinců, židovské komunity. Jednalo se o případy zavražďování, žhářství, fyzických útoků. V několika případech došlo i k vraždám. Smutně proslul případ, kdy v září roku 1991 ve městě Hoyerwerda neonacisté během pětidenního protestu „vyčistili“ město od cizinců. Vyvezli je všechny z města ven a policie nebyla schopna nic dělat. Tento akt vzbudil u obyvatel města nadšení a sympatie. Během vyvezení cizinců skandovali hesla „Deutschland den Deuschen!“ (Německo Němcům!) nebo „Ausländer raus!“ (Cizinci ven!). Podobně protestovali obyvatelé Gollwitzu v roce 1997, když se do obce stěhovalo padesát židovských občanů (Drieschová 2006: 84–85; McGowan 2004: 217).

Stejně tak jako ve východním Německu se rozhořel boj proti cizincům, stejná situace nastala i v západním Německu. Neonacisté, posílení děním na východě země, provedli řadu útoků namířených proti cizincům.⁶ Podle údajů Úřadu pro ochranu ústavy v roce 1991 bylo zaznamenáno 849 násilných činů. Ve srovnání s rokem 1990 to představuje pětinasobný nárůst. V roce 1992 se počet těchto činů opět téměř zdvojnásobil na 1500. V letech 1991–1993 zabili neonacisté 23 osob (McGowan 2004: 217). Zajímavé je rovněž srovnání pachatelů podle věku. Analýza z let 1991 a 1992 ukazuje, že pachatelé celé jedné třetiny trestných činů jsou mladiství (tzn. ve věku 15-18 let) (Bundesamt für Verfassungsschutz 2001).

Příčiny nutné změny strategie neonacistů

Zmíněná eskalace násilných činů vytvářela stále sílící tlak na vládu na spolkové i na regionální úrovni. Vláda byla nucena podniknout kroky směřující k zamezení dalších neonacistických akcí. Zpočátku váhala vyhovět hlasům volajícím po zákazu neonacistických organizací. Zákaz organizací takového typu totiž nemusí a většinou ani nepřináší požadovaný výsledek. Členové zakázaných organizací se mohou přeskupit do jiných organizací, nebo vytvořit zcela nové. Navíc tento krok přináší takový efekt, že neonacistické síly jsou zatlačovány do ilegality a stát k nim má horší přístup a omezenou možnost kontroly. Nicméně německá vláda vyhověla hlasu veřejnosti a médií a k zákazům přistoupila.

V roce 1992 zakázal německý ministr vnitra Rudolf Seiters Nationalistische Front (Nacionalistická fronta), Deutsche Alternative (Německá alternativa), Nationale Offensive (Národní fronta). V červnu 1993 byl v Bavorsku zakázán Nationaler Block (Národní blok). V listopadu 1994 došlo k zákazu činnosti Wiking Jugend (Vikingská mládež)⁷. V následujícím roce se zákaz dotkl i politické strany Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei – FAP (Svobodná německá dělnická strana) a v Brandenbursku hnutí Direkt Aktion/Mitteldeutschland (Přímá akce/Střední Německo). V roce 1996 byla zrušena Skinheads Allgäu. O rok později, tedy v roce 1997, byl v Brandenbursku zrušen Kameradschaft Oberhavel (Kamarádký spolek Oberhavel). V únor 1998 zákaz postihl Heide-Heim v Dolním Sasku. Divize Blood and Honour a jeho mládežnické organizace White Youth a Hammerskins musely být zrušeny v září roku 2000. Ve stejném roce byla zakázána i skupina Hamburger Sturm (Hamburská bouře). V dubnu 2001 skončila svoji činnost v Sasku organizace Skinheads Sächsische Schweiz – SSS (Skinheadské saské Švýcarsko) (Drieschová 2006: 94; McGowan 2004: 221).

Mezi naposled zakázanými organizacemi jsou Bündnis Nationaler Sozialisten für Lübeck (Spolek národních socialistů Lübecku) zakázaný v roce 2003, Fränkische Aktionsfront v roce 2004, Kameradschaft Tor Berlin v roce 2005, Berliner Alternative Süd – Ost v roce 2005, Kameradschaft Hauptvolk a jeho mládežnická organizace Sturm 27 v roce 2005, ANSDAPO (Alternative Nationale Strausberger Dart-, Piercing und Tattoo-Offensive) ve stejném roce a v roce 2006 Schutzbund Deutschland.⁸ Spolkový správní soud odůvodnil zákazy tím, že nacionálně socialistické zaměření sice přímo nevyplývá z jejich programatiky, ale je patrné ze způsobu, jakým vystupují na veřejnosti. Došlo tedy k použití principu „brání se demokracie“ stanoveného v Základním zákoně. Tento princip umožňuje ústavní obranu proti útokům na svobodné demokratické zřízení. Kromě zákazů spolkovým sněm odsouhlasil legislativu – zákony k prevenci kriminality, která je přímo cílena na pravicově extremistické organizace. Soudy mohly udělovat tvrdší tresty, rozšířila se definice trestného činu podněcování k násilí a rasové nenávisti i na výroky hanobící celé skupiny a menšiny. Legislativa zakázala užívání jakýchkoli symbolů, vlajek, hesel či gest nacistického rázu a přidala až pětiletý trest odnětí svobody za popírání holocaustu (Bundesamt für Verfassungsschutz 2006: 9-19; McGowan 2004: 221).

Výsledkem těchto kroků bylo, že násilí na nějakou dobu pokleslo a došlo k postihnutí lidí z vedoucích pozic jednotlivých organizací a dalších řadových členů. I přes všechnu snahu se sympatie k neonacistickým hnutím snížit nepodařilo. Aktivní jádro zůstalo a chystalo se revitalizovat svoji činnost. Výzkum prokázal, že zhruba 70 % pravicových extremistů působících na řídicích funkcích a téměř 40 % členů zakázaných organizací i dnes stále působí a jsou aktivní v pravicově extremistických hnutích. To dokazuje, že zákazy neměly takový dopad, jaký se očekával (Bundesamt für Verfassungsschutz 2001). Situaci pravicovým extremistům ztěžovaly legislativní úpravy, a tak pro možnost svého působení bylo potřeba přijít s koncepční změnou, tak aby se uchránili před kontrolou a zásahy ze strany státu.

Nová koncepce - kamarádké spolky, Svobodní nacionalisté a Autonomní nacionalisté

Zákazy uvedených organizací zničily nejdůležitější vazby na neonacistické scéně. Neonacisté se snažili opět nějakým způsobem zmobilizovat a tyto vazby obnovit, aniž by museli čelit případné hrozbě dalších zákazů. Staré organizační a identifikační modely se staly zastaralými a nežádoucími. „Prominentní“ neonacisté Thomas Wulff, Christian Worch, Michael Kühnen a Thorsten Heise přišli v polovině 90. let s novým konceptem: vznik malých autonomních skupin, bez klasické struktury, které měly být schopny se rychle zmobilizovat, rychle a pohotově reagovat a měly být akční. Mottem se stalo: „Organizace bez organizace!“ (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000; Klarmann 2007; McGowan 2004: 223; Röpke 2006).

Na celém území Německa začaly vznikat tzv. Kameradschaften (kamarádké spolky) nebo také jinak „Freie Kameradschaften“ (svobodné kamarádké spolky) - skupiny, které jsou vysoce motivovány, moderně vybaveny a představují zárodky pro „nacionální revoluci“. Síť takovýchto skupin měla představovat srdce a plíce nacionálního hnutí. Ovšem ne všichni neonacisté na tuto formu přistoupili.

Většina se přidala k novému konceptu kamarádkých spolků, ale zůstali i tradiční neonacisté, kteří nechtěli od původní organizace upustit navzdory tomu, že jim hrozil zákaz ze strany státu.

Část neonacistů koncept kamarádkých spolků rozšířila podle Wulffa ještě na vyšší úroveň. Tato skupina se začala označovat jako Svobodní nacionalisté. Svobodní nacionalisté si ponechali původní organizační strukturu kamarádkých spolků, ale svoji činnost zaštitili společnými orgány a dali hnutí novou společnou formu a vzezření modernosti a vyspělosti. Na začátku nového tisíciletí se v rámci svobodných nacionalistů vyprofilovala další skupina tzv. Autonomní nacionalisté, kteří pocítili potřebu své konání posunout dále, více se zradikalizovat a původní koncept opět upravili s tím, že ponechali fungování na základě kamarádkých spolků. Myšlenka zůstala zachována, ale změnil se obal. Vzhledem k tomu, že základ konceptu, tzn. organizační forma, vnitřní fungování, způsob rekrutování nových členů, komunikace a ideologie, se u Autonomních nacionalistů neliší od Svobodných nacionalistů, budou jim společně věnovány následující kapitoly.

Organizační forma

Již z názvu „kamarádký spolek“ mělo být patrné, že spolky mají být spíše neformálního charakteru. Upustilo se od pevné organizační struktury a hierarchie. Počet členů se snížil. Každou jednotku tvoří pět až dvacet lidí. Věkový průměr je zhruba 18–25 let, ale nejmladší členové kamarádkých spolků jsou i šestnáctiletí (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000). Spolky vznikají na místní úrovni a již nikoli na celorepublikové nebo na úrovni spolkových zemí, tzn. že jejich dosah je velmi malý. Spolek je neformální, neregistrovaný.

Podstatou celého konceptu volné organizační struktury je ztížit identifikovatelnost kamarádkého spolku a zlepšit možnost utajení. Státní orgány nemohou tyto spolky tak snadno vypátrat a pokud odhalí jednoho člena kamarádkého spolku, nehrozí narušení struktury a celého fungování. Před změnou organizační struktury docházelo k infiltraci organizací tzv. provokatéry. Patříčné státní orgány nyní tuto možnost ztratily.

Tento postup se nápadně podobá levicovým extremistickým a teroristickým organizacím ze sedmdesátých a osmdesátých let, které rovněž využívaly strategii rozvolněné struktury. Snažily se fungovat jako samostatné menší buňky, aby se mohly lépe ukrývat před vládou.

Neonacisticky orientované spolky bez organizační struktury nebo pouze jen s velmi mírnou organizací obecně odmítají vytvářet hierarchii například v podobě předsednictví, rozdělování funkcí, neexistuje formální členství, neplatí se členské příspěvky, spolky se distancují od používání různých znaků, které by třeba připomínaly strukturovanou organizovanost. Jediným znakem, který oficiálně používají jako sjednocující prvek, je černo-bílo-červená vlajka německé říše. V praxi, respektive na demonstracích a různých setkáních, nalezneme svobodné nacionalisty nesoucí černé vlajky. Černou vlajku používají i v prezentacích na jednotlivých webových stránkách (Bundesamt für

Verfassungsschutz 2000).

Nelze si v praxi představovat naprosto volnou strukturu, nebo žádnou. Anarchie ve spolcích nepanuje. I kamarádké spolky potřebují nějakou minimální strukturu, pokud má být zaručena identita a schopnost jednat. Některé spolky se pouští do větší míry strukturovanosti. Obecně si alespoň volí členové ze svého středu osobu, která bude neoficiálním vedoucím. Taková osoba má na starosti svolávání členů, vytváření programu setkání a komunikaci s jinými spolky. Setkání probíhají v pravidelných odstupech a pevně stanovených dnech, převážně večer. Slouží k politickému školení nebo přípravě na akce a ke stmelení skupiny. V některých skupinách se dokonce platí i členské příspěvky, dochází k rozdělování funkcí. Za minimální organizační prvek můžeme považovat i společné označení. Jednou z více organizovaných skupin byl „Kameradschaft Oberhavel“, který 14. srpna 1997 zakázalo ministerstvo vnitra. Tato skupina měla pevnou strukturu, rozdělovala funkce, fungovala v ní hierarchie a vyžadovala od členů registraci. Skupina byla zakázána z toho důvodu, že vystupovala proti ústavnímu pořádku a všeobecnému mínění (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000).

Armin Pfahl-Traugher identifikoval tři charakteristiky tohoto nového modelu. Prvním je vytváření takových vztahů, které nejsou závislé na skupině, existence bez formálního členství; tyto vztahy zůstávají převážně na regionální úrovni a dále se nerozšiřují. Za druhé, je to koordinace pod vedením všemi uznaných vedoucích osob. Třetí bod se týká výměny informací. Skupiny vytváří takovou strukturu, která zajišťuje efektivní vzájemnou výměnu informací (Thein 2007: 222).

Svobodní a Autonomní nacionalisté a celkově kamarádké spolky se skrze svoji strukturu a chápání sama sebe vymezují proti klasickým pravicově extremistickým stranám. V příručce Svobodných nacionalistů se píše, že „politický, v našem smyslu aktivní boj za nacionalismus, znamená povznést se a myslet dále než jsou stranické konvence a pravicové maloměšťáctví.“ (Ein Leitfadens: 8) V neexistenci oficiálních náležitostí organizací a stran (program, oficiální členství, zasedání atd.) vidí svoji výhodu. Volná organizace jim přináší flexibilitu, mobilitu, aktuálnost a heterogenitu politické agitace a protestní formu. Zvětšuje se jim tak „hrací prostor“ pro akci.

Spolky vznikají s příslušností k nějaké obci či regionu. Název spolku pak tuto skutečnost ve většině případů odráží např. „Kameradschaft Karlsruhe“ (v Bádensku-Württembersku), „Kameradschaft Weser - Berlang“. Místo slova „Kameradschaft“ mohou používat termíny „fronta“ (Front), „domobrana“ (Heimatschutz) nebo „kruh přátel“ (Freundeskreis) jako např. „Thüringer Heimatschutz“. Některé interpretace tvrdí, že kamarádké spolky vytvářejí svoji praxi po vzoru lokálních jednotek SA. Minimálně sentimentální vztah k jednotkám SA potvrzuje fakt, že některé skupiny si dávají do názvu jména místních vůdců jednotek SA jako např. „Kameradschaft Josef Terboven“ (velitel jednotky v Essenu), nebo jména zavražděných mužů z SA např. „Kameradschaft

Walter Spangenberg“ v Kolíně nad Rýnem. Jiné používají číselné kódy jednotek SA např. „Kameradschaft Celle 73“ odvodil svůj název z SA-Standarte 73 operující v Hannoveru, zakázaný „Kameradschaft Hauptvolk“ (Hlavní národ) měl podskupinu „Sturm 27“ pojmenovanou podle dřívější SA skupiny v Braniborsku. Další skupiny se jmenují nebo jmenovaly „Sturm Baden“, „Hamburger Sturm“ (již zakázaná). „Kameradschaft Aachener Land“ v době založení, tedy v polovině roku 2001, nezkracoval svůj název na KAL jako nyní, ale na KSA. (Thein 2007: 223; Klarmann 2007).

Počet spolků zůstává od přijetí nové koncepce pořád stejný. V prvních letech (tedy od poloviny 90. let) vzniklo cca 150 spolků a tento počet se stále udržuje. Pfahl-Traughber odhaduje počet spolků v roce 1998 na 80. V následujícím roce dochází k „boomu“ kamarádkých spolků, počet stoupá na 150 (Pfahl-Traughber 2001: 92). Podle výročních zpráv Úřadu pro ochranu ústavy fungovalo v roce 2001 na 150 spolků, v roce 2002, 2003 a 2004 se počet zvýšil zhruba na 160 a na tomto čísle se ustálil (Bundesamt für Verfassungsschutz 2003: 48; Bundesamt für Verfassungsschutz 2004: 48; Bundesamt für Verfassungsschutz 2005: 57).¹⁰ Některé spolky jsou pasivní co se týká fungování nebo neoperují v tom smyslu, jak se od nich očekává. Nejsou politicky aktivní (tzn. nepořádají nebo neúčastní se demonstrací, neagitují).

Jak je z výše uvedených údajů patrné, počet spolků se ustálil na cca 150–160. I když neustále vznikají nové a nové, stejně tak rychle již existující zanikají. Vedoucí osoba se postupem času může pasovat do role „vůdce“, což může narazit na odpor ostatních členů. Nastává vnitřní rozkol, který vede k rozpadnutí skupiny. Stejně tak mnoho členů nemá stejný světonázor, což může také působit destabilizačně. Dalším faktorem vedoucím k rozpadu je i to, že skupina je příliš upnutá na vedoucí osobu a pokud se třeba tato osoba odstěhuje, znamená to faktický konec, protože se vytratil jednotící prvek.

Svobodní nacionalisté – akční byra

Poměrně silné kamarádké spolky fungují v severním Německu. Na potenciálu získají hlavně proto, že spolu dokáží spolupracovat a sladit navzájem kroky. Zde se podařilo Thomasi Wulffovi rozšířit koncepci autonomních nestruturovaných spolků na koncept tzv. Svobodných nacionalistů (Freie Nationalisten). Wulff chtěl spojit roztržštěné neonacistické síly, které představovali jednotliví aktivisté a kamarádké spolky v severoněmeckém prostoru, aniž by mohly být postiženy státem. Tato snaha vstoupila ve známost v březnu roku 1997 pod názvem Nationales und Sociales Aktionsbündnis Norddeutschland (NSAN)¹¹. V neonacistickém časopise ZORG (Zentralorgan)¹², v roce 1998 ve 3. vydání, byl tento koncept vysvětlen jako svazek, který byl potřeba vytvořit za účelem propojení různých akčních skupin a stran, aby se začaly aktivně zapojovat do řešení národních a sociálních problémů – probudit je k akci. Podle Wulffa je nutné, aby skupiny spojily své síly a pochopily, že kladného výsledku se nedá dosáhnout skrze stranické knížky, ale pouze pokud pochopí sílu

sjednocení (Thein 2007: 221; Ministerium des Innern des Landes Brandenburg 1999: 39).

Ve výroční zprávě Úřadu pro ochranu ústavy z roku 2005 se uvádí ohledně struktury Svobodných nacionalistů, že každou skupinu, každý kamarádský spolek vede osoba (vůdce spolku). Úkolem vůdce je udržovat jeho skupinu v kontaktu s jinými skupinami. Kromě tohoto se zakládají neonacistická akční byra (Aktionbüros, Aktionsbündnisse), která drží roztříštěnou scénu Svobodných nacionalistů pohromadě. Prvním takovým akčním byrem je Severní Německo, které má na starosti skupiny z oblasti Brém, Hamburku, Meklenburska-Předního Pomořanska, Dolního Saska, Saska-Anhaltska a Šlecviska-Holštýnska. Funguje jako koordinátor a mluvčí výše zmíněné NSAN a sloužilo jak vzor pro nově vznikající byra v dalších částech Německa. Byra slouží jako nadregionální pojítka mezi malými skupinami Svobodných nacionalistů a kamarádských spolků. Spolu s NSAN tvoří centrální platformu pro koordinaci skupin v dané oblasti, fungují jako komunikační kanál, poskytují spolkům dokumenty různého typu, publikace, informace, zprávy, propagační materiály, mobilizují k demonstracím (Bundesamt für Verfassungsschutz 2004: 50; Bundesamt für Verfassungsschutz 2006a: 69; Bundesamt für Verfassungsschutz Mecklenburg-Vorpommern 2002: 24; Verfassungsschutz gegen Rechtsextremismus 2007a).

Podle informací z internetových stránek některých akčních byro, v Německu momentálně fungují kromě Severního akční byra i byro Jižní Německo, byro Západní Německo, byro Střední Německo, byro Sársko, byro Durynsko, byro Berlin-Braniborsko, byro Rhein-Neckar, byro Mittelrhein, byro Thein-Main-Nahe a byro Sasko.¹³ Pojem Svobodní nacionalisté se mezitím začal používat pro neonacisty v celém Německu, bez ohledu na to, zda byli nebo nebyli přímo napojeni na NSAN. Vedle označení „Svobodní nacionalisté“ se dnes používá i „Svobodné síly“ (Freie Kräfte).¹⁴ Rozšíření označení dokazuje, že se nová forma neonacistických skupin úspěšně začala šířit a zakořeňovat v celém Německu.

Získávání nových členů

Vzhledem k faktu, že většinu Svobodných a Autonomních nacionalistů představují osoby ve věku 18–25 let (a mladší nejsou výjimkou), nabízí se otázka, co tuto věkovou kategorii láká se k nim připojit a jak Svobodní a Autonomní nacionalisté jedince upoutávají, protože počet přívrženců stále stoupá.

K rekrutování nových členů dochází na nestrukturované pravicově extremistické scéně. Kontakt s mladými lidmi navazují buď osobně, přes známé nebo jim k tomu slouží skinheadské koncerty. Návštěva takového místa funguje jako příprava na vstup do hnutí. Noví zájemci jsou následně „zaškoleni“ a uvedeni do politické práce spolku. Nadále se účastní pravidelných společných večerních setkání a kolektivní zážitky v nich posiluje náležitost ke skupině.¹⁶ Faktor zábavy hraje u mnohých lidí větší roli, než zapálená odhodlanost být politicky aktivní. Vznikají i skupiny, které

fungují jen proto, aby navštěvovaly koncerty a oddávaly se pití alkoholu, což celkově snižuje efektivitu celého konceptu a vzhledem k jeho charakteru není možné, aby proti těmto skupinám zasáhl někdo z vlastních řad. Hledání nových členů na koncertech je více doménou neonacistů z kamarádkých spolků a Svobodných nacionalistů než Autonomních nacionalistů.

Podle Theina Svobodní a Autonomní nacionalisté, a celkově kamarádké spolky, přitahují mladé lidi především svojí neformálností a snadnou dostupností v tom smyslu, že není složité do spolku vstoupit. Atraktivně působí rozvolněná struktura, že se zájemce nikde nepodepisuje nebo že z členství neplynou žádné povinnosti. Lákavá může být i představa večerní zábavy s alkoholem a koncerty (Thein 2007: 225).

S Autonomními nacionalisty je spojeno otevírání se a přijímání nových stylů. I u Svobodných nacionalistů můžeme najít náznaky tohoto nového trendu, převážně se ale jedná o charakteristiku Autonomních nacionalistů. Ti již od začátku pracují s prvky nových subkultur (především používání anglických slov a grafitů). Svobodní nacionalisté toto přijímají postupně a nutno říci, že jde o celoplošný proces. Neonacisté postupem času začali ztrácet na přitažlivosti, protože mládež objevila nové styly. Začala poslouchat hip-hop, house, trance, a další a nechala se těmito styly ovlivnit.¹⁷ Autonomní nacionalisté, ať už úmyslně nebo ne, byli novými subkulturami zasaženi a dnes je viditelně ovlivňují především hip-hopová scéna a s ní spojené oblékání, graffiti, skateboard styl, dále se objevuje techno, house a v menší míře i soul, punk, reggae.¹⁸ Tento posun jim do jisté míry pomohl v tom směru, že se stali atraktivnější pro mladé. Na druhou stranu tento krok mohl popudit část přívrženců, kteří tyto styly neuznávají. Může to u nich budit dojem, že se nacionalismus snaží otevírat všem (populizovat) a následně dojde k otupení radikality. Případ Autonomních nacionalistů, jak si ukážeme později, to zatím není. V současnosti se zdá, že ani celé neonacistické scéně tento posun neuškodil (viz číselné údaje o každoročním nárůstu příznivců uvedené v kapitole 2.3.1).

U Svobodných nacionalistů můžeme pozorovat inspiraci, resp. přebírání levicových prvků z oblasti oblečení do svého stylu. Na demonstracích můžeme vidět nacionalisty s doplňky levicových radikálů - palestinské šátky, trička se symboly a nápisy Che Guevara, odznaky s politickými hesly.

Politologové poukazují v souvislosti s ovlivňováním novými trendy na fakt, že co se týká poměru mužů a žen na neonacistické scéně, tento element se nezměnil. Stále panuje přesvědčení o tom, že ženě je přisouzena role matky a pečovatelky a na nic jiného nemá právo. Takže i přesto, že se neonacistická scéna otevírá mladým a jejich subkulturám, pohled na roli ženy se zatím příliš nemění. Spolky jsou doposud převážně mužskou záležitostí a pokud chtějí přitáhnout mladé ženy, daří se jim to jen s velkými obtížemi. (Thein 2007: 226; Bundesamt für Verfassungsschutz 2007: 61)

Prostředky komunikace a využití nových technologií

Způsoby komunikace nacionalistů se dají rozdělit na vnitřní komunikaci a komunikaci s okolím jako takovým, s ostatními skupinami a mezi jednotlivými členy. Interní komunikace mezi aktivisty probíhá především na večerních setkáních spolků, kde dochází k výměně potřebných informací a posilování identity skupiny. Dalším prostředkem komunikace je organizování volnočasových aktivit, tzn. návštěvy koncertů a fotbalových zápasů nebo, jak uvádí Thein, pивní večery. Tato forma komunikace má hlavní cíl, a to vytvořit koherentní skupinu a posílit kolektivní vědomí (Thein 2007: 229). Pro komunikaci ve smyslu sdělování si informací kamarádké spolky využily rozmach v komunikačních prostředcích, který přišel v době vzniku této koncepce, což spolkům výrazně pomohlo. Koncept autonomních skupin znamenal v komunikaci výrazný handicap. Tím, že skupiny nepracovaly v trvalé součinnosti, snižovala se efektivita konceptu ve směru uspořádat akci větších rozměrů a předvést svůj potenciál. Nové technologie pomohly neonacistům překonat záměrnou roztříštěnost tím, že se mohli začít vzájemně informovat o svých aktivitách. Rovněž jim nová technologie měla pomoci při úniku před policejními kontrolami.

Nejdříve se začaly využívat infotelefony. Postupně se rozmohlo používání mobilních telefonů a posílání SMS. Největší pokrok v komunikaci a vytváření komunikační sítě přineslo rozšíření internetu. Začátek používání internetu neonacisty odborníci odhadují na polovinu roku 1997. Kromě odesílání SMS přes internet a využívání e-mailových schránek jednotlivé spolky také začaly vytvářet vlastní internetové stránky, které v současnosti slouží jako nejdůležitější komunikační prostředek. Skrze webové stránky sdělují místa a časy konání demonstrací, vyvěšují zde různé materiály jako reporty z akcí, videa, „školící“ materiály, právní rady¹⁹, letáky, nálepky, příručky pro stávající příznivce a šířením tohoto materiálu získávají nové. Podle odborníků na pravicový extremismus přináší možnost vytvářet webové stránky několik výhod. Za prvé, mají široký dopad v poměru k velice nízkým nákladům. Náklady na tištěné materiály jsou v porovnání s internetovou podobou mnohonásobně vyšší a nemají takový dosah ve společnosti. Skrze internet mohou být kontaktováni lidmi, kteří se bojí přímo a osobně oslovit jednotlivé neonacistické spolky. Takto mohou anonymně získat informace a anonymně se podílet na aktivitě. Tímto způsobem roste počet příznivců, protože se již nemusí k hnutí hlásit otevřeně a odkrývat svoji identitu. Za druhé, tvůrcům stránek nehrozí trestní stíhání. Orgány státní moci jsou v tomto bezmocné, protože drtivá většina těchto stránek má poskytovatele v zahraničí, většinou se jedná o USA.²⁰ Počet webových stránek obsahujících neonacistická témata a oficiální stránky jednotlivých skupin neustále stoupá. Ministerstvo vnitra Meklenburska-Předního Pomořanska ve svém materiálu o využití internetu pravicovými extremisty „Rechtsextremische Bestrebungen im Internet“ uvádí, že v roce 1998 fungovalo na internetu na 200 webových stránek pravicových extremistů. Úřad pro ochranu ústavy v materiálu za rok 2006 odhaduje počet webových stránek zhruba na 1000 (Verfassungsschutz gegen Rechtsextremismus 2007).²¹ Z časopisů je důležitým již několikrát zmíněný „Zentralorgan“, publikovaný lidmi v okruhu Thomase Wulffa. Zentralorgan je šířen v elektronické podobě a původně to byl projekt Svobodných nacionalistů. Slouží jako strategický a informační prostředek pro neonacistické spolky. Objevují se v něm informace o chystaných akcích, reportáže z demonstrací, články týkající se aktuálních témat.

Ideologie a témata

Základním znakem všech kamarádkých spolků je agresivní zastávání se národního socialismu,

otevřený rasismus a nenávisť k cizincům, stejně tak nenávisť k Židům. Některé spolky se přímo vrací k době národního socialismu. Používají ve své rétorice pojem „politický voják“, který převzaly z rétoriky jednotek SA. Jiné naopak odmítají vztah k historickému národnímu socialismu. Upozorňují na vztah k stasserovskému typu národního socialismu, který zdůrazňuje sociální aspekty. Nepoužívají nacistické symboly. Tomu se přísně vyhýbají. Důvod je strategický. Nedávají tak státním orgánům záminku, aby proti nim mohly zakročit. Ale přestože takto odmítají vazbu na národní socialismus, druhou stranou mince je fakt, že ke dni úmrtí Rudolfa Hesse pořádají pietní akce za uctění jeho památky, rozšiřují letáky, ve kterých se zmiňují o mužích SS. Stejně tak se snaží očistit jméno Wehrmachtu. Staví se proti jeho hanobení a špatnému výkladu jeho role.

Vedle rasistických, xenofobních a antisemitistických projevů (kdy hovoří o příslušnosti k rase a rasové čistotě), neuznávají multikulturalismus. Podle nich něco takového neexistuje. Každý národ by měl žít pouze v tom daném státě a kultury a národy by se neměly míchat. Významné téma představuje boj proti systému. Kamarádské spolky odmítají nynější podobu státního zřízení. Stát jedince utlačuje, je to nepřijatelná forma. Upozorňují na agresivní prostředky, které stát vůči nim uplatňuje.²³ Hojně poukazují na to, že chybí svoboda slova, že není možnost svobodně projevit názor. Tomuto tématu věnovaly již nemálo demonstrací a protestních akcí. Zmiňme například demonstraci z 20. srpna roku 2000, kdy v Hamburku Svobodní nacionalisté demonstrovali proti časopisu Bild Zeitung. Demonstrace nesla název „Proti lžím a demagogii Bild Zeitung“. Účastnilo se jí na 160 lidí. 3. září téhož roku proběhla v Hamburku demonstrace ještě jednou, tentokrát proti Morgenpost („Proti lžím a demagogii Morgenpost“). Obě akce vyhlásil Christian Worch (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000).

Kromě těchto témat, která mají dlouhodobý charakter, se Svobodní a Autonomní nacionalisté vyjadřují i k aktuálním tématům jako sociální a zaměstnanecká politika, vojenské operace NATO, protidrogová politika, zneužívání dětí. Vystupují proti globalizaci, kapitalismu a proti USA.

Autonomní nacionalisté

Důvody k vyprofilování se vedle Svobodných nacionalistů

Pojem autonomní nacionalismus se začal postupně dostávat do popředí v rámci neonacistické scény zhruba od roku 2002. Souviselo to s pokračujícími základy a se spoluprací Svobodných nacionalistů a obecně kamarádských spolků s NPD. První skupina Autonomních nacionalistů začala fungovat v Berlíně. Jejich vznik souvisel především s tím, že stát a berlínské orgány čím dál aktivněji podnikaly kroky proti neonacistické scéně. Činnost Svobodných nacionalistů se zdála ochromena, alespoň co se týká Berlína. Počet členů klesal z obavy před možnými tresty. Těžká rána byla zasazena Svobodným nacionalistům v roce 2005, kdy došlo k zákazu berlínských „Kameradschaft Tor Berlin“ a „Berliner Alternative Süd-Ost“.²⁴ Následovalo prohledání asi dvaceti objektů. Při razířích došlo k zabavení velkého množství neonacistického materiálu. V Berlíně po této akci zůstaly pouze tři fungující spolky – autonomní akční společenství (autonome Aktionsgemeinschaften): „Aktionsgruppe Rudow“, „Frei Kräfte Berlin“ a „Autonome Nationalisten Berlin“ (ANB - Autonomní nacionalisté Berlín)

(Senatsverwaltung für Inneres und Sport 2006: 20–22). ANB se tak naskytl veliký prostor pro svoji působnost a získání přívrženců. Svobodní nacionalisté se podle nich příliš vzdálili od myšlenky autonomních neorganizovaných skupin, a proto následovala represe ze strany státu. Autonomní nacionalisté zdůrazňují svoji neformálnost a neorganizovanou strukturu heslem „Mitgliederschaft durch Mitmachen“ (členství na základě účasti) – členem se stává každý, kdo jakýmkoli způsobem podporuje jejich činnost a nejdůležitější formou podpory je účast na demonstracích. Kdo se chce přidat na jejich stranu, přijde na demonstraci. Zdůrazňují fenomén ulice (boje na ulici).

Pokud jde o spolupráci Svobodných nacionalistů s NPD, zde leží těžiště důvodu vzniku Autonomních nacionalistů. Svobodní nacionalisté začali postupem času využívat spolupráce s NPD, protože to bylo oboustranně výhodné. I přesto, že původní myšlenka konceptu kamarádských spolků stála na distancování se od stranických struktur, spolupráci nyní neodmítají. Svobodní nacionalisté získávají silného partnera pro demonstrace a pro prosazování se. Větší účinek přináší demonstrace, které se účastní např. 500, i když ne všichni jsou z řad Svobodných nacionalistů, než demonstrace, kde je pouze pár desítek lidí. NPD získává ve Svobodných nacionalistech pouliční bojovníky, jak je sami nazývají, kteří jsou odhodlaní k akci (Klarmann 2007) a nebo potencionální nové členy. Spolupráce jde mnohdy tak daleko, že Svobodní nacionalisté se stávají členy NPD a zároveň působí ve spolcích.²⁶ Kromě této spolupráce Autonomní nacionalisté v současnosti nejvíce Svobodným nacionalistům vytýkají spojení se s NPD, DVU a s částí republikánů do „Volksfront“²⁷. Podle nich tak zradili celý koncept. Naproti tomu Autonomní nacionalisté propagují striktní antiparlamentní politiku a explicitně odmítají podporovat politiku NPD a celé Volksfront. Snahu směřovat vývoj vystihuje i samotné označení „Autonomní nacionalisté“ a „autonomní nacionalismus“. Je na místě toto složení slov vysvětlit, a tak lépe pochopit problematiku. „Nacionalismus“ v souvislosti s pravicovým extremismem je nutno chápat jako národní socialismus. Nacionalismus souvisí s politickým přesvědčením, že každý národ si má vládnout sám. Lidstvo je podle nacionalistů přirozeně rozděleno na národy, které mají vlastní identity. Stát představuje politickou instituci. Nacionalisté usilují o to, aby se národ a stát co nejvíce překrývaly. V souvislosti s nacionalismem je uváděn často i patriotismus (láska k „otčině“). Německý národní socialismus je nutné spojit s ideologií a praxí Národně socialistické dělnické strany (NSDAP). V jejím obsahu dominovali tři doktríny: 1. politické koncepce státu řízeného vůdcem ztělesňujícím národní vůli; 2. rasistického učení o nadřazenosti árijské rasy a oprávněnosti porobení, resp. likvidace ostatních ras; 3. militantní představa o oprávněnosti německého národa rozpoutat válku za ovládnutí světa. V současnosti zůstává důležitým faktorem přesvědčení o rase a vůdcovská koncepce (totalitní stát se silným vůdcem národa) (Adamová, Křížkovský, Šouša, Šoušová 2001: 135–136). „Autonomní“ označuje stav, kdy si aktér či jednotka, ke které je pojem vztažený, vládne sám. Je nezávislý ve svém konání. Toto označení v případě Autonomních nacionalistů má za cíl vystihnout povahu organizace, to že každá skupina jedná podle svého uvážení a neexistuje centrální orgán, kterému by byla podřízena. Dříve se pojem „autonomní“ vztahoval v rámci extremismu k levicovému spektru. Německé radikální levicové buňky ze 70. a 80. let tak označovaly samy sebe, rovněž v kontextu volné struktury bez hlavního vedení. Neonacisté převzali toto označení a celý koncept autonomie právě od nich. Původně se jednalo o levicový koncept.

Důvod vzniku Autonomních nacionalistů představuje rovněž snaha vyprovokovat staré neonacisty a oprostít se od vzpomínek na 30. léta 20. století. Neméně důležitou pohnutkou byla a stále je snaha distancovat se od hnutí skinheads. S touto kulturou nechtěli mít nic společného a tímto způsobem se vymanili z vlivu zjednodušeného pohledu, který stavěl neonacisty a skinheads vedle sebe.

Na základě zmíněných důvodů se tedy Autonomní nacionalisté vyprofilovali. Jak již bylo uvedeno, první pokusy o aktivitu ANB byly zaznamenány v roce 2002. Další informace se objevuje až následujícího roku, kdy se na berlínské demonstraci NPD dne 1. května 2003 objevili s plakáty a transparenty s nápisem požadujícím organizaci národního „schwarzer Block“ (anglicky Black block)²⁸ a podporu Anti-Antifa činnosti. Tento požadavek byl poprvé prosazen na demonstraci 1. května 2004 v Berlíně, kdy v prvních řadách pochodovali neonacisté, resp. Autonomní nacionalisté seřazeni v Black block (Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung 2007). Státní orgány z počátku této skupině neonacistů nevěnovaly přílišnou pozornost, i po zmíněných demonstracích. Přestože Autonomní nacionalisté neformálně fungují zhruba od roku 2002, ve výročních zprávách Úřadu pro ochranu ústavy se o nich objevují informace až ve zprávě z roku 2005 a následně v poslední zveřejněné zprávě z roku 2006, kdy je jim věnován samostatný odstavec.

Autonomní nacionalismus je převážně městským fenoménem. Jednotlivé skupiny vznikaly z počátku hlavně ve větších městech. Od vzniku ANB převzalo tuto formu a styl několik skupin mladých neonacistů i v menších městech po celém Německu. Vedle Berlína můžeme nalézt Autonomní nacionalisty v Porúří („Autonome Nationalisten Östliches Ruhrgebiet“, „Autonome Nationalisten Westliches Ruhrgebiet“, „Autonome Nationalisten Wuppertal/Mettmann“, „Autonome Nationalisten Marl“). V roce 2004 vznikli Autonomní nacionalisté ve městě Gera v Durynsku – „Autonomen Nationalisten Gera“. Následně vznikly další skupiny např. v Marburgu ve spolkové zemi Hesensko nebo skupina „Autonome Nationalisten Rostock“ v Meklenbursku – Předním Pomořansku či „Autonome Nationalisten Erfurt“ v Durynsku a „Autonome Nationalisten Sauerland“ (Sársko). Podle materiálu Úřadu pro ochranu ústavy z první poloviny roku 2007 se počet Autonomních nacionalistů pohyboval zhruba v rozmezí 150–200 osob. Nyní se odhaduje, že se počet zdvojnásobil na 400.²⁹

Strategie

V první řadě Autonomní nacionalisté zdůrazňují svoji autonomii, tzn. samostatně fungující buňky, které nejsou nijak organizačně členěny a ani uvnitř buněk nefunguje jakákoli hierarchie a formální náležitosti. Sami sebe charakterizují heslem, které provolávají při demonstracích: „Národně revoluční Black block, který se nijak zásadně obalem neliší od ostatních účastníků demonstrace. Rozdíl se nachází především v revolučním obsahu a akci. Nepřemýšlíme o tom, že kapitalistický systém by se měl reformovat nebo nějakým způsobem vylepšit. Tento systém je chyba sama o sobě a musí být nahrazen novou, svobodnou, rovnou, národní a sociální společenskou formou.“(Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 2-3)

Odlíšnost Autonomních nacionalistů od ostatních neonacistů neleží v ideologickém pojetí, ale ve způsobu projevu, agitace a ve zvolené image. Z oficiálních internetových stránek Autonomních Nacionalistů Smallenberg a Autonomních Nacionalistů Marl se můžeme dočíst o politických požadavcích. Je zřejmé, že se od zbytku scény nijak neliší. Objevují se požadavky na okamžité zastavení imigrace; na programy zajišťující navrácení cizinců, kteří v Německu páchají trestnou činnost zpět do jejich vlasti; osvobození se od cizích vlivů (tzn. USA, Izrael atd.); pracovní místa přednostně pro Němce; posilování německé kultury (tzn. proti multikulturalismu); zostření práv o azyl (okamžité vyhoštění žadatelů o azyl); zavedení trestu smrti; rozbití kultu národní viny (objektivní vysvětlení Třetí říše); antiimperialismus a v neposlední řadě odstranění kapitalistické formy společnosti a prosazení národního socialismu. Co je činí odlišnými, je způsob agitace. Opět můžeme využít Autonomních nacionalistů Smallenberg, kteří ve svém příspěvku vyzdvihují právě formu agitace, to co je dělá Autonomními nacionalisty. Základem celé strategie je heslo „Do it yourself“. Aktivita spočívá v tom, že není napojena na pevnou organizaci, v čemž vidí nepřekonatelné výhody. Přináší to požadovanou autonomii. Pokud neexistuje organizace, nemůže být logicky zakázána. Nevázanost umožňuje více volnosti a kreativity v aktivitách a přináší podstatnou a potřebnou anonymitu.³⁰ Nyní se podíváme na konkrétní výrazy odlišné formy, odlišné image.

Jedná se o:

- image, viditelný vliv moderních stylů mladých lidí a důsledné zahalování se,
- militantní formu „boje“ (tzn. Black block a sklon k násilí, násilná povaha reakcí vůči policii a politickým odpůrcům),
- přejímání levicových symbolů a jejich modifikace,
- používání anglických slov a vět na transparentech.

Image

Autonomní nacionalisté se výrazně inspirojí moderními styly a zároveň přebírají podstatnou část projevu extrémní levice, resp. levicově radikální skupiny „Autonomní“. Chtějí se viditelným způsobem odlišit od zbytku pravicově extremistické scény – především od politických stran a skinheadské scény. Prohlašují, že „nehraje žádnou roli, jakou hudbu člověk poslouchá, jak dlouhé má vlasy, nebo jaké kalhoty obléká. Mnohem důležitější je pro ně to, aby přesvědčili podstatnou část mladých lidí a společnosti vůbec a získali je pro svoji věc.“ (Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 4) Tvrdí, že pro ně není rozhodující image jednotlivce, ale politická orientace.

Autonomní nacionalisté mění oholené hlavy za neupravené účesy, vyměňují „bombery“ za klasické bundy a mikiny s kapucí, vysoké šněrovací boty za sportovní obuv, na obličej si nechávají dát piercing a při demonstracích zní hip – hop. Viditelně se nechávají ovlivnit novými styly mládeže. S moderním stylem se mísí vzhled levicových Autonomních. Od Autonomních kopírují nošení černého

oblečení (černých bund s kapucí, černých mikin s kapucí, černých kalhot), černých baseballových čepic, kožených rukavic, slunečních brýlí, černých bot. Často se objevují i palestinské šátky, které slouží k maskování obličeje. Zakrývání obličeje jim vytýká část neonacistické scény, včetně části Svobodných nacionalistů.

Styl demonstrací – Black block

Strategie Black block má kořeny u levicových Autonomních. Black block Autonomní nacionalisté vytváří během pochodu a při demonstracích. Základem je, že všichni zúčastnění jsou oblečeni v černých barvách, maskují si obličeje a pochodují semknuti do bloku. Blok je ohraničen transparenty, které slouží i jako ochrana a dodatečný prostředek ukrytí se. Policie a další protivníci tak mají ztíženou situaci, pokud chtějí blok narušit a rozehnat. Black block znesnadnil situaci protivníkům Autonomních nacionalistů i v tom směru, že tento styl přidává na anonymitě účastníků demonstrace. Vzhledem k tomu, že jsou oblečeni stejně jako levicoví extremisté, je těžké je od sebe rozeznat. To komplikuje práci policii a reakci levicovým odpůrcům. Black block má sloužit i jako prostředek k distancování se od skinheadske scény a její image. Na druhou stranu to přináší jisté nevýhody i pro samotné Autonomní nacionalisty, protože se mezi sebou těžko identifikují a vzniká nebezpečí, že do jejich řad bude nasazen provokatér. Vytváření Black block zdůvodňují stále častějšími represemi vůči nacionalistům. Jak sami uvádí, stát je neustále pronásleduje a vede proti nim boj. Black block má tedy představovat pouze reakci, obranu proti tomuto počínání (Autonomer Widerstand 2005: 6). Stejně tak Autonomní nacionalisté obhajují případné používání násilí. Brání se vysvětlením, že násilí z jejich strany, je pouze reakcí na násilí ze strany státu a nutná sebeobrana: „...kde násilí a zlovůle půjde proti Nacionalistům, musí policie a političtí odpůrci počítat s odporem a obranou. Příliš často byla v minulosti využívána naše mírumilovnost, a tak proti nám bez komplikací mohli otevřeně zasahovat...“ (Autonomer Widerstand 2005: 8). Black block se má stát odpovědí. Pokud proti nim někdo vystoupí násilnou formou, musí očekávat odpověď. „Kdo nás udeří do pravé líce, ten potom dostane z obou stran“ (Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 3). Jak potvrzuje sama německá policie, násilí ze strany extrémní pravice rok od roku stoupá, stejně tak vzájemné střety mezi extrémní levicí a pravicí. Události během demonstrací v Berlíně a Hamburku 1. května 2008 dosvědčují, že se Autonomní nacionalisté násilí opravdu nebrání a tento prvek se stává jejich podstatným charakteristickým rysem a začíná překrývat ideovou část. Právě oni figurovali jako hlavní aktéři násilných akcí ze strany extrémní pravice.³¹ V příručce, která osvětluje podstatu Black block (Der Schwarze Block – Eine notwendige Klarstellung), uvádí autoři příklad úspěšného použití této strategie. Za nejlepe provedený Black block je považován ten z demonstrace uskutečněné 1. května 2004 v Berlíně. Na demonstraci použili Autonomní nacionalisté popsanou strategii poprvé. Blok tvořilo na 350 účastníků. Policie se ukázala jako bezmocná, když se neúspěšně pokusila demonstraci rozehnat (Autonomer Widerstand 2005: 8).

Rétorika

Kromě podobnosti ve stylu oblečení a strategie Black block, se Autonomní nacionalisté přibližují levicovým Autonomním i ve stylu rétoriky. Pravicově extremistická scéna jim vytýká, že si půjčují levicově extremistickou terminologii. Ideologická báze Autonomních nacionalistů spočívá, podle hesla „nová, svobodná, národní a sociální společenská forma“, v hájení levého křídla národního socialismu (viz. strasserovský typ). Staví se proti parlamentní demokracii a do protistátní a protizápadní pozice. Toto všechno je stále v souladu s neonacismem. Je jim ale vytýkáno, že vystupují s revolučním patosem, burcují k národní revoluci. Spojují pojmy „národně – revoluční“ a „národní socialismus“ dohromady (Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 5).

Za sémantickou změnou národně – revolučního pojmu a vůbec změnou levicově extremistických pojmů můžeme vidět snahu Autonomních nacionalistů získat přívržence, kteří nejsou tolik přístupní pravicově extremistickým obsahům. Jako projev tohoto vývoje považujeme i distribuci triček, které jsou potištěny pouze heslem „Autonomní nacionalisté. Brzy skončí dělení „pravice“ nebo „levice“! Bude to jen systém a jeho nepřátelé.“ (Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 5). Důsledně proklamují sociální tematiku. Avšak tento trend začíná být zřetelný v celém pravicově extremistickém spektru. Agitují proti kapitalismu, který podle nich národ jen vysává (hesla jako „Kapitalismus zničit. Autonomní odpor zorganizovat.“, „Místo nového světového řádu – Revoluce“).

Kromě změny významu levicového chápání revoluce a agitování za sociální otázky, sklízí Autonomní nacionalisté kritiku za přejímání anglických sloganů. Odpůrci tohoto posunu jim vyčítají, že se vzdalují německému národu. Používat anglická hesla je podle nich neněmecké. Obviňují je z toho, že v určitém směru zrazují národ. Z levicového prostředí přejali Autonomní nacionalisté antifašistické heslo „Good night – white pride“, které je namířeno proti neonacismu, a upravili si ho pro vlastní potřebu na „Good night – left side“. Toto heslo se objevuje na velkém množství materiálů a na webových stránkách jednotlivých skupin. Na transparentech při jednotlivých demonstracích se používají anglická hesla jako „Fight the system. Fuck the law!“, „Destroy the system“, „Refight your country“, na adresu odpůrců volají hesla „We will rock you“, „We will smash you“, „Reds better run“ nebo antisemitická hesla jako „Jews out“.³² Pro doplnění obrazu o Autonomních nacionalistech, s jejich fungováním se zdvihl význam činnosti „Anti-Antifa“. Anti-Antifa je reakcí na organizaci „Antifa“, která stojí na straně radikální levice a bojuje proti fašismu a neonacismu (i násilnou formou). Mapuje a odkrývá přívržence, pořizuje fotodokumentace z pravicově extremistických akcí. Neonacisté odpověděli stejnou mincí. Anti-Antifa s notnou podporou se stran Autonomních nacionalistů vytváří seznamy politických nepřátel a ty následně uveřejňují jednotlivé skupiny na svých internetových stránkách. Seznamy obsahují kromě jména a fotografie i osobní údaje, včetně adresy bydliště, telefonního čísla apod. Tato činnost vede následně k vystupňování násilí, ať už proti „Antifě“ nebo proti politickým cílům (v podobě konkrétních lidí). Nepřátele představují ve většině případů politicky aktivní osoby, osoby zabývající se problematikou extremismu a osoby z levicově extremistického spektra.

Autonomní nacionalismus - fenomén mladé generace

Levicová rétorika umožňuje Autonomním nacionalistům oslovit větší množství lidí. I když brojí stále proti stejným nepřítelům a požadavky se nezměnily, opticky se rozšířil obsah. Přináší to i efekt nejasnosti a zmatení, tzn. že prostý posluchač projevu si není zcela jist, o který tábor se jedná, protože burcování k revoluci patří do tábora radikální levice, ale témata jsou pravicového rázu. Otevřeli tak cestu lidem, kteří rovněž nesouhlasí se systémem, kapitalismem apod. ale přičítají jim rasistické a antisemitistické názory. Vzniká šance, že tyto lidi se připojí k Autonomnímu nacionalismu jako ke skupině, se kterou mají částečně společné zájmy.

Změnu, jakou představuje autonomní nacionalismus, má na svědomí i fakt, že na neonacistické scéně probíhá trend obracet se k mladé generaci. Jednotlivá hnutí vytváří nabídky především pro mladé lidi. Uvědomují si, že mládež vyznává moderní styly, a pokud chtějí tyto lidi získat na svoji stranu, musí přijít se zajímavou nabídkou. Proto se Autonomní nacionalisté otevírají moderním stylům, snaží se modernizovat. Sympatizant pravicového extremismu a hip-hoper v jedné osobě se nemusí rozhodovat, zda se přidá na stranu pravicového extremismu a vzdá se hip-hop stylu nebo naopak. Nový trend na neonacistické scéně toto umožňuje. Dotyčná osoba může při svých sympatiích poslouchat hudbu, jakou chce a oblékat se, jak chce. Zda současná mladá generace vydrží i ve vyšším věku, to je otázka, kterou není momentálně možné zodpovědět. Nejstarší Autonomní nacionalisté jsou ve věku kolem 30-35 let a nově příchozí, ovlivnění moderními styly, mají působnost v rámci Autonomního nacionalismu před sebou.

Reakce na autonomní nacionalismus na pravicově extremistické scéně

Nastoupení nového trendu v rámci neonacismu a pravicového extremismu nezůstalo bez odezvy ve vlastních řadách. Christian Worch Autonomní nacionalisty přivítal ve skrze kladně.³⁴ Ve své podstatě proti nim nic nemá, protože nejde o název, ale o to, o co jim jde, co obhajují. Svobodní a Autonomní nacionalisté bojují pro to samé a nezáleží na tom, jestli se jmenují „svobodní“ nebo „autonomní“. Chápe jejich pohnutky pro vznik. Spolupráce Svobodných nacionalistů s NPD mohla pro Autonomní nacionalisty představovat „rozbřednutí“ pojmu „svobodní“. Sám Worch tuto spolupráci odsuzuje a vystupuje jako kritik NPD. (Worch 2005). Na druhé straně, v roce 2007 po zářijové demonstraci ve městě Düren, se Worch vyjádřil o Black block jako o vojenské přehlídce (Klarmann 2007a). V zásadě proti nastartované změně nic nemá, ale nesmí se to dostat do podoby divadelního představení, což by podle něj konceptu jen uškodilo a celou scénu oslabilo.

Autonomní nacionalisté, resp. jejich strategie, získává odezvu u Svobodných nacionalistů, kteří se rovněž začínají otevírat moderním stylům. Prostupování moderními styly v jejich případě je mnohem pomalejší, ale je zřejmé, že si uvědomují potřebu mladých lidí, a že tyto lidi vyznávají různé styly. Stejně tak Svobodní nacionalisté našli mnohé výhody ve strategii Black block, kterou v současné době hojně využívají a nabádají své příznivce, aby na demonstrace přicházeli v černém oděvu. Tento vliv je patrný zejména z fotodokumentace jednotlivých demonstrací. V letech 2004, 2005 se objevovali aktivisté jen zřídka v černém oblečení. Nyní vytváří Black block. Netýká se to ale všech Svobodných nacionalistů. Některé skupinky rázně odmítají Black block. „Frei Infotelefon

Norddeutschland“ se v komentáři k demonstraci k 1. květnu 2005 v Leipzigu vyjádřil na adresu Black block výrazně kriticky. Označil tuto strategii za směšnou a míjející se účinkem. Black block působí podle skupiny kontraproduktivně a z uctění svátku tak udělali maškarní ples (Menhorn 2008: 222).

Vedle kritiky zahalování si obličje a používání anglických hesel, se největší díl negativních reakcí týká agresivního chování a militantního vystupování. „Tradiční“ neonacisté vyčítají Autonomním nacionalistům jejich militantně-provokativní chování a přejímání levicové symboliky. Většina neonacistů propaguje nenásilné demonstrace. Spíše se jedná o taktický krok, kdy neonacisté nechtějí zbytečně dávat záminku státním orgánům a policii, aby proti nim zasáhly. Také čekají, že pokud se budou chovat nenásilně, získají si sympatie u národa. To, že se jedná o taktický krok a ne přirozenost, dokazují statistiky a fakt, že na konci 90. let násilí ze strany neonacistů výrazně vygradovalo a některé skupiny se uchýlovaly i k teroristickým aktům (např. Kameradschaft Süd, který byl prošetřován v souvislosti s teroristickými činy).³⁵ Naproti tomu v případě Autonomních nacionalistů se mluví o násilí jako o hlavní roli. Význam násilí je v jejich případě posílen činností Anti-Antifa, kdy se cílem stávají politické osoby, kdežto neonacisté se v převážné většině zaměřují na cizince, jejich útoky mají rasový podtext. Střety vznikají i při samotných demonstracích, kde se dostávají do potyček s aktivisty Antify a levicovými extremisty.³⁶ Při dění dne 1.5. 2008 v Hamburku se násilí ze strany Autonomních nacionalistů přesunulo ve velké míře i na policii a na novináře. Za tento posun lze očekávat zostření kritiky ze strany ostatních neonacistů. Někteří Svobodní nacionalisté svůj postoj k autonomnímu nacionalismu formulují tak, že není možné, aby se jim podařilo přesvědčit národ, pokud „zahalení tancují na ulici na hip - hopovou hudbu a do toho se bijí s policií a Antifou“ (Bundesamt für Verfassungsschutz 2007a: 7). V návaznosti na kritiku používání násilí se neonacisté ptají, „kdo bude garantem pořádku a bezpečí, když ne my (protože budeme zkompromitováni Autonomními nacionalisty)? Levice? ... Nepotřebujeme Autonomní nacionalisty a Black block ... Systematický a organizovaný tlak ano, kravál ne.“ (Menhorn 2008: 223) „Tradiční“ neonacisté a některé kamarádské spolky považují Autonomní nacionalisty za „karnevalové“ skupiny.

Konflikt na neonacistické scéně posilují i vymezené názory NPD na Autonomní nacionalisty. NPD mnohokrát vydala prohlášení, že se od Autonomních nacionalistů distancuje. Nazývá je „anarchistickým jevem“. V kritice ale nejde o ideologickou stránku věci. Pro NPD problém představují militantní symbolika a mimořádně militantní vystupování při demonstracích, používání anglických slov nebo styl oblékání. Tato značná kritičnost ze strany NPD může pramenit z odmítavých postojů Autonomních nacionalistů podřídit se NPD, jejich hlasité vystupování proti stranickým uspořádáním se jich citlivě dotýká. NPD si také uvědomuje, že její spojování s násilnými výstupy poškozuje její image. Autonomní nacionalisté se odmítají stát součástí systému, naproti tomu NPD z tohoto systému žije a je financována. Proto je pochopitelná snaha NPD se co nejvíce distancovat, alespoň rétoricky. Přesto se čas od času stane, že se spolu pokusí uspořádat demonstraci. Spolupráce, jak se ukázalo např. v červenci 2007 ve Frankfurtu, ale příliš nefunguje. Po této akci následovala ostrá slovní výměna mezi Autonomními nacionalisty a NPD, kdy se navzájem uráželi a NPD odmítla využívat strategii Black block se slovy, že zahalování si příznivce nezískají (Klarmann 2007a). Z projevů je zřejmé, že NPD jsou autonomní projevy spíše na obtíž.

Autonomní nacionalismus v České republice

Koncept autonomního nacionalismu si v posledních letech našel cestu i na českou neonacistickou scénu. Vzhledem ke geografické blízkosti německých a českých neonacistů se tento vývoj dal předpokládat. Čeští neonacisté se snaží držet krok s německými a přebírání trendů je poměrně pravidelné a samozřejmé. Český neonacismus nyní pociťuje, stejně jako německý, potřebu hledat nové členy a přívržence, protože neonacisté, kteří začali na scéně působit v 90. letech zestárlí (tzn. jejich věk přesáhl 30 let) a jejich názory a projevy se umírnily i vzhledem k faktu, že mají rodiny a o ty se musí postarat, takže i když jsou v srdcích neonacisté, museli přijmout systém, proti kterému se stavěli.

Česká neonacistická scéna také dospívá ve smyslu způsobu projevu, což je spojeno i se stárnutím aktivistů této scény. Svoji roli hraje i to, že policie a státní orgány bojující proti extremismu ve své činnosti získaly zkušenosti a rovněž vyspěly. Na rozdíl od situace z 90. let jsou neonacistická hnutí mnohem více disciplinovanější. Velice dobře se připravují na situace, které mohou teoreticky nastat. Učí se zákony České republiky a práva policie. V některých případech si najímají právní pomoc a legálním způsobem se snaží proniknout do veřejného prostoru. To znamená, že vyjednávají ohledně demonstrace s úřadem. Inspirace ke snaze nechovat se zbytečně konfliktně přichází z Německa. Nicméně skutečný účel shromáždění se nakonec projeví.³⁷ Bezpečnostní informační služba potvrzuje, že ještě před dvěma, třemi lety o sobě čeští neonacisté dávali vědět hlavně pořádáním a návštěvami koncertů kapel, při jejichž hudebních vystoupeních stvrzovali svoji sounáležitost. Postupem času začínají vzájemná setkávání dostávat spíše charakter soukromých akcí, iniciovaných různými příležitostmi, mj. oslavami vhodných výročí, svátků či narozenin. To vše přetrvává a v posledních dobách lze zaznamenat i nový jev - postupně narůstá jejich účast v různých průvodech, manifestacích a demonstracích s politickým kontextem. Jako možný důvod identifikuje jejich zjištění, že pouhý poslech kapel pro zviditelnění nestačí. Další příčinou může být zřejmě i větší počet policejních zásahů při neonacistických akcích s hudební produkcí. Demonstrace, kde se objevují, jsou předem řádně ohlášeny, pořadatelé nabádají účastníky, aby nedali záminku k jakémukoliv zákroku, přítomní jsou většinou disciplinovaní. (Bezpečnostní informační služba 2007)

Organizační forma

Autonomní nacionalisté přejali způsob organizace od německých sousedů ve všech směrech, tedy pod heslem „Organizace bez organizace!“. Operují na území České republiky v několika skupinách, které jsou autonomní, na sobě nezávislé. V současné době fungují autonomní skupiny: „Autonomní nacionalisté Střední Čechy“, „Autonomní nacionalisté Sever“, „Autonomní nacionalisté Svitavsko“, „Autonomní nacionalisté Zlínsko“, „Autonomní nacionalisté Bruntálsko“, „Autonomní nacionalisté Ostravsko“ a „Autonomní nacionalisté Plzeňsko“. Středočeská část funguje nejdéle. Začátek činnosti se datuje k lednu 2007, manifest o vzniku byl na internetových stránkách zveřejněn již v prosinci roku 2006. „Sever“ zahájil činnost v květnu 2007, „Svitavsko“ a „Zlínsko“ vznikly na začátku roku 2008. „Bruntálsko“, „Ostravsko“ a „Plzeňsko“ fungují od léta roku 2008.³⁸ Jiný údaj o počátcích autonomního nacionalismu v ČR je uveden v druhém speciálním čísle magazínu „Poslední generace“.

Zde se objevuje informace, že již v roce 2004 se v Brně objevily samolepky odkazující na Autonomní nacionalisty Brno.

Zmíněné skupiny slouží jako zastřešující organizace pro aktivisty v dané oblasti.³⁹ Nejde ale o řídicí orgány. Jejich funkce je neformální. Koordinují činnost nacionalistů v dané oblasti, informují skrze webové stránky o chystaných akcích, poskytují materiály, reporty z různých akcí. Jde o podpůrnou roli. Jak sami prezentují ve svých vyjádřeních, snaží se o zkoordinování autonomních skupin nacionálního hnutí, zorganizovat se a aktivněji a efektivněji čelit nepřátelům a systému (Autonomní nacionalisté Zlínsko 2008). V oficiálním prohlášení Autonomních nacionalistů Střední Čechy je uvedeno:

„Nejsme žádnou centralizovanou organizací a ani jí nehodláme budovat. Cesta, kterou hodláme jít, je princip organizace na základě vlastní iniciativy, aktivity a prostředků. Je tedy na každé aktivní skupině, jak se bude ve svém okolí prezentovat. My pouze dáme určitý směr jejich činnosti, to ostatní je na každém z Vás!“ (Autonomní nacionalisté Střední Čechy 2007).

Skupiny nacionalistů vychází z principu rozvolněné struktury, jednotlivé skupiny nejsou provázány oficiálními vazbami. Pracují na principu odpor bez vůdce (leaderless resistance) - opět viditelná návaznost na Německo. Organizační strukturu a hierarchii považují za škodlivou. Brání se vytváření celostátních organizací, lepší strategií je existence několika malých buněk po celé republice, které spolu komunikují a kooperují skrze své vůdčí osobnosti, kterými jsou místní aktivisté. Každá buňka sama plánuje a vede akce v daném regionu. Spojují se pouze za účelem celorepublikových akcí. Jeden jediný vůdce neexistuje, ale jednou za půl roku se regionální organizátoři scházejí a řeší společně aktivity do budoucna (rozhovor s autonomním nacionalistou ze dne 16.4. 2008).

„Členská základna“

Na území České republiky se v současnosti sdružuje podle Davida Jandy, vedoucího protiextremistického oddělení Policie České republiky, na 3000–4000 neonacistů. Z tohoto počtu jich je cca 500–1000 aktivních.⁴⁰ Jaké procento představují Autonomní nacionalisté, není dosud zmapováno. Není ani jasné, kolik skupin v České republice působí. Pokud přihlídneme k počtu účastníků demonstrací Autonomních nacionalistů, jedná se o číslo zhruba 150–200 aktivistů. Nutno ale připomenout, že se stále jedná o odhady.

Věk Nacionalistů se pohybuje v rozmezí 20 až 30 let. V souvislosti s nastupující generační obměnou na neonacistické scéně není výjimkou, že se do aktivit zapojuje mládež ve věku 15, 16 let. Autonomní nacionalisté sami propagují, že se chtějí otevírat hlavně mladým lidem. Vzhledem k

místní působnosti jednotlivých skupin, získávání nových členů funguje hlavně na osobních kontaktech. Další variantou je získání členů skrze aktivity a rovněž se zájemci mohou spojit se skupinou skrze webové stránky. Svoji roli hrají i koncerty, ale v současnosti jejich význam upadá a jsou nahrazovány více politickými aktivitami.⁴¹ Ve snaze získat co největší počet sympatizantů na svoji stranu, otevírají se podle vlastních slov všem, kdo podporují národní myšlenku, tzn. že sdružují „...nacionalisty, patrioty, antikomunisty, národní socialisty, fotbalové fans, příznivce Straight-Edge, Black block, fanoušky hudebních stylů R.A.C. (Rock against Communism), Hate-Core a Black metal...“ Vyjadřují ochotu pomoci komukoli, kdo bojuje za stejnou věc. (Autonomní nacionalisté Střední Čechy 2006).

Vzhledem k faktu, že Autonomní nacionalisté nevytváří pevné struktury, musejí se stejně jako němečtí nacionalisté vypořádat s komunikačními nedostatky, které vycházejí z typu organizace. Rovněž plně využívají všech výhod moderních komunikačních technologií, především internetu. Komunikace v rámci jednotlivých buněk není problematická vzhledem k místní povaze skupin. Větší problematičnost se týká komunikace mezi buňkami a mezi regionálními skupinami. Jednotlivé skupiny měly vytvořeny vlastní internetové stránky fungující pod jednou doménou. V polovině roku 2008 byly jednotlivé lokální weby sjednoceny pod společný portál <http://nacionaliste.com>. Na webových stránkách zveřejňují kromě informací o chytaných akcích různá vyjádření se k aktuálním tématům; články týkající se historie; fotodokumentaci z akcí; manuály obsahující informace pro začínající aktivisty; manuály jak pořádat demonstrace a šablony na letáky a plakáty. Mimo to zveřejňují odkazy na organizace a hnutí (české i zahraniční), se kterými spolupracují nebo které šíří stejné myšlenky. Webové stránky mají i funkci oslovovat nové členy. Stejně jako v případě Německa platí, že v současnosti jde o nejméně nákladný komunikační kanál, který osloví mnohem více potencionálních příznivců než šíření letáků a touto cestou dochází k získávání jedinců, kteří by se báli sami navázat osobní kontakt se skupinou, protože by jim hrozila diskreditace.

Ideologie a témata

V první řadě je potřeba vysvětlit jak sami sebe Autonomní nacionalisté chápou. Považují se za nacionalisty, tzn. za bojovníky chránící národ a jeho nárok na řízení této země. Odmítají, že by se stavěli proti cizím národům. Odmítají zásahy do státní suverenity, ale spolupráci evropských národů (samozřejmě bez narušení suverenity) připouštějí. „Autonomní“ se označují z hlediska organizační struktury. Odmítají centrální řízení, protože to bývá často nepružné a zranitelné. Autonomní rovněž nahrazují slovy svobodní, popřípadě nezávislí (Autonomní nacionalisté Střední Čechy 2006). Na otázku, zda se cítí více Svobodnými nacionalisty nebo Autonomními nacionalisty, odpověděl jeden z členů, že přejímají styl od obou skupin a výše popsany konflikt na německé scéně nijak nevnímají (rozhovor s autonomním nacionalistou dne 16.4. 2008).

Autonomní nacionalisté na svých webových stránkách otevřeně nacismus nepropagují. Historická témata používají k zdůrazňování češství a vlastenectví, opírají se především o osobu svatého Václava. Z novějších dějin je to potom osoba generála Radoly Gajdy, který v první československé

republice stál v čele politické strany „Národní obec fašistická“. Ke Gajdovi se ve velké míře vrací Autonomní nacionalisté Zlínska, kteří si v roce 2008 připomněli 60. výročí od jeho úmrtí a propagují na svých webových stránkách odkaz na stránky jemu věnované, které vytvořili členové již už bývalé nacionální organizace „Národní čest“, která ukončila svoji činnost v únoru 2008. V tomto směru se Autonomní nacionalisté Zlínska částečně ideově odlišují od ostatních Autonomních nacionalistů, kteří se k osobě Gajdy nevrací.⁴²

Témata, ke kterým se Autonomní nacionalisté vyjadřují mají aktuální charakter. Jde o zjevnou snahu oslovit širší veřejnost. Ve stylu rétoriky se mírní, snaží se nepůsobit příliš kontroverzně. Klasická témata neonacistů naroubovávají na aktuální problémy, vybírají vhodná slova tak, aby nemohli být napadeni například za xenofobní projevy. Xenofobní, rasistické a antisemitistické výroky schovávají za sociální problematiku, za imigrační a azylovou politiku. Odmítají pozitivní diskriminaci, protěžování menšin, imigraci „nepřízpůsobivého“ obyvatelstva. Tvrdě se vyjadřují především na adresu Romů a lidí přicházejících z východní Evropy.⁴³ Autonomní nacionalisté neuznávají multikulturalismus (Multi-Kulti ideologie). Národy a rasy by se neměly míchat. Každý stát by měl být národní. Imigrace, azylová politika mají za následek, že český národ je utlačován a stává se ve svém vlastním státě druhořadým národem. (Autonomní nacionalisté Střední Čechy 2006).

Dlouhodobějším tématem je kritika státu a systému. Odmítají komunismus a kapitalismus, staví se proti nadnárodním korporacím, které podle nich jen zotročují občany, globalizaci považují za škodlivou. Globalizace může za prosazování se multikulturalismu, který oslabuje národní jednotu státu. Na demonstraci 21. dubna 2007 v Kladně proklamovali Autonomní nacionalisté vytvoření skutečné národní vlády, zrušení parlamentu a rozpuštění politických stran a vytvoření korporativního státu. V posledních měsících největší kritika směřuje na nedostatek, resp. neexistenci svobody slova, kdy současnou situaci přirovnávají k době před rokem 1989 (represe vůči těm, kdo vyjádří názor; udavačství atd.). Nejvíce sledované akce proběhly 17. listopadu roku 2007 v Praze na Palackého náměstí, kdy Autonomní nacionalisté jako pořadatelé akce „pohřbili“ svobodu slova.⁴⁴ K tomuto aktu je přiměřelo konání policie 10. listopadu téhož roku, kdy jim bylo zamezeno uspořádat v Praze demonstraci a pochod židovskou čtvrtí v den výročí „křišťálové noci“ v nacistickém Německu. Demonstrace 17. listopadu 2007 se účastnilo přes 100 aktivistů. Ve svém prohlášení, které přednesli při zahájení akce, uvedli, že současná situace v ČR se dá přirovnat k "nové době temna". Přinesli s sebou také velký červený transparent s nápisem "A kdy začneš rozhánět komunisty, Langře?" (Ultrapravičáci „pohřbili svobodu slova“ a po půl hodině se rozešli<, Novinky.cz, 17.11. 2007). Další demonstrace za svobodu slova proběhla následně 19. ledna 2008 v Praze, potom co jim tuto demonstraci odmítla povolit Plzeň. Opět se akce konala na Palackého náměstí za účasti cca 200 aktivistů (Neonacisté chtějí svobodu slova, MFDnes, 21.1. 2008). V případě zákazu akce Autonomních nacionalistů v Plzni soud následně rozhodl, že zamítnutí bylo provedeno protizákonnou cestou a byla dána lhůta 30 dní na uspořádání nové. Toho Autonomní nacionalisté využili a na 1. březen svolali demonstraci opět s cílem poukázat na nesvobodu vyjádření. Akce se zúčastnilo asi 300 aktivistů (Černé vlajky v centru Plzně, MFDnes, 3.3. 2008). Mezi aktuální témata můžeme zařadit i otázku Evropské unie a NATO. Autonomní nacionalisté odmítají tyto struktury s tím, že oslabují naši národní suverenitu. V souvislosti s Evropskou unií upozorňují na evropskou propagandu, „která nám

vymývá mozky“ a přirovnávají ji ke komunistické propagandě. Staví se proti imperialismu USA v podobě NATO a radarové základny v Brdech. Jako příklad uvedme demonstraci 24. února 2007 v Berouně, kdy se Autonomní nacionalisté sešli, aby vyjádřili nesouhlas s radarovou základnou.⁴⁶

Nejnověji se aktivizují ohledně problematiky Kosova. 23. února 2008 zorganizovali v Praze demonstraci na podporu Srbska. S heslem „Kosovo je Srbsko“ a za skandování hesel „Srbija“ nebo „USA, Izrael, táhněte do pekel“ protestovalo proti nezávislosti Kosova na 250 aktivistů.⁴⁷

V případě českých Autonomních nacionalistů je zajímavým jevem vyjadřování se v celkem výrazné míře k ekologickým tématům (ekologie vždy patřila spíše mezi levicová témata). V rozhovoru autonomní nacionalista na tuto skutečnost sám upozornil. Zdá se, že v jejich případě ekologie není pouze okrajovým tématem. Autonomní nacionalisté zpochybňují tvrzení o tom, že by ekologie patřila výlučně levici, právě naopak jde podle nich o témata původně nacionalistická a levice jim je ukradla. Považují za nutné se ekologii věnovat z toho důvodu, že se jedná o naši existenci na této planetě. Upozorňují na devastaci přírody (v souvislosti s bezohledností nadnárodních korporací a svázaností kapitalismem). Odsuzují přehnaně konzumní život, nabádají k tříděné odpadu, k využívání šetrnějších prostředků, staví se proti testování na zvířatech a zasahují i do tematiky vegetariánství. Podle nich má problematika ochrany životního prostředí a nacionalismus velice blízko, protože pouze ten, kdo má kladný vztah k národu a vlasti, bude se zasazovat o čistší přírodu. Mezinárodní provázanost přináší ekologickou bezohlednost. Mezinárodní síly nemají nic společného s ekologickými potřebami jakéhokoli národa. Takto zdůvodňují pravicovost tématu. Ekologické zaměření zdůrazňují hesly na svých webových stránkách. Autonomní nacionalisté Svitavsko používají například „Svobodně – národně – ekologicky“ (modifikované heslo autonomního nacionalismu „svobodní – národní – radikální“). V rámci vlastní prezentace často upozorňují na aktivity týkající se ochrany přírody a práv zvířat. Poukazují na akce jako čištění lesů a parků od odpadků či na poskytnutí finanční podpory psímu útulku.

Vyjadřování se k aktuálním tématům a otevírání své agendy novým a aktuálním problémům přejímají od německých autonomních nacionalistů. Otázkou je, zda se nechávají takto ovlivnit, protože tato témata jsou pro ně opravdu důležitá, nebo zda je to strategický krok, jak se zbavit nálepky „neonacisté“ a vzdálit se od skinheadské scény. Posun takového typu odpovídá pokusu vmísit se do společnosti skrze a získat více příznivců skrze tematické rozevření. Nicméně je patrné, že neonacistická scéna dospívá a svoji strategii přizpůsobuje požadavkům společnosti, a to právě ve formě autonomního nacionalismu.

Strategie

Stejně jako němečtí „kamarádi“ charakterizují i čeští Nacionalisté svoji činnost autonomií a aktivismem - dvě základní slova, která tvoří jádro celého konceptu. Jednotlivé buňky fungují

samostatně, řídí pouze sami sebe a reprezentují pouze sami sebe. Každá skupinka se prezentuje ve formě kamarádského spolku, odmítají označení organizace, protože vztahy ve skupině a mezi skupinami navzájem jsou neformální. Každý jedinec a každá buňka, pokud se chce zapojit do činnosti a prokázat sounáležitost s celým proudem, musí být aktivní. Celým konceptem autonomního nacionalismu se nese duch aktivismu, což je pozorovatelné z jednotlivých projevů, kdy se navzájem burcují k aktivitě. Vlastní činnost pečlivě zdokumentovávají v podobě reportů s fotografiemi a videi a vystavují na svých internetových stránkách. Stěžejní aktivity představují demonstrace, protesty, přispívání články na web, sprejování hesel a šíření letáků (každé vylepení plakátů natáčí na video a pro inspiraci ostatních „kamarádů“ zveřejňuje).

Image

V rámci strategie se inspirovali Německem i ve způsobu vzhledu a image. Německý autonomní nacionalismus je charakteristický tím, že se nechá ovlivňovat moderními styly mládeže, tzn. hip – hop, skate styl, punk, metal, a tento vliv je potom patrný především na vzhledu aktivistů a na stylu transparentů. Na německé scéně používají běžně grafitti na transparenty a výrazné barvy. V případě českých nacionalistů ono ovlivnění moderními styly zatím nedosahuje takové míry. Čeští Autonomní nacionalisté veřejně podporují black a death metalovou hudbu a stejná hudba je využívána pro propagační videa, nicméně ani je míšení různých stylů nemíjí. V současnosti je však brzy hodnotit přístupnost jiným stylům, protože autonomní nacionalismus funguje na české scéně kratší dobu než je tomu v Německu. Na otázku, jak je to s ochotou otevřít se moderním stylům, se vyjadřují slovy německých nacionalistů, a to tak, že jim je jedno jakou hudbu člověk poslouchá a jakému stylu fandí. Směřování po stopách německého vzoru ukazuje např. zveřejnění rozhovoru s Lobem, členem streetpunkové kapely Squad 96, který se otevřeně přihlásil k autonomnímu nacionalismu (Autonomní nacionalisté Střední Čechy (2008a).

Graffiti, podle sdělení jednoho z aktivistů, začínají používat a hodlají v tom nadále pokračovat. Co se týká anglických hesel, nebrání se jim, ale přednost dávají českým. (rozhovor s autonomním nacionalistou dne 16.4. 2008)

Demonstrace - Black block

Za zcela plně adaptovanou část konceptu od německých sousedů považujeme Black block strategii. Čeští Autonomní nacionalisté rychle pochopili výhody, které jim Black block přináší. Aktivisté, kteří se chtějí zúčastnit demonstrace, pochodu, či jiné veřejné akce, jsou na internetových stránkách v rámci pozvání na pořádanou akci pravidelně vyzýváni k nošení oblečení v černých barvách. Jak sami konstatují, nejznámějšími prvky Black block stylu se staly černá šustáková bunda, černé kalhoty, černé sportovní boty, sluneční brýle, černá kšiltovka a černý šátek pro maskování obličeje (ovšem ne všichni nacionalisté se při akcích maskují, v českém prostředí to není podmínkou). Povinností je

zakrytí všech značek a symbolů, které by mohly působit konfliktně. Pravidlem je, podle pokynů k demonstraci, přinést si lepicí pásku na zakrytí takových značek (viz Pravidla pro pořádání demonstrací, bod 13). Uvědomují si stejně jako němečtí Autonomní nacionalisté, jaké výhody jim Black block přináší. K Black block strategii patří i velké množství černých vlajek a transparentů.⁴⁸ Do letošního roku Black block nevypadal v podání českých Autonomních nacionalistů tak „profesionálně“ jako v případě Německa. Mnozí demonstranti nedodržovali nošení černých barev. Nicméně demonstrace 1. května 2008 v Praze dokázala, že na strategii Black block se stále pracuje a vylepšuje se.⁴⁹ Pokud se jedná o veřejné akce, můžeme pozorovat snahu nechovat se konfliktně, příliš neprovokovat odpůrce. Demonstrace jsou řádně řízeny; aktivisté dostávají přesné instrukce, jak se nahlašuje demonstrace na magistrátu či úřadě; jak se mají chovat, aby nedošlo vůči nim k případným represím. V pokynech pro svolání demonstrace uvádí, že organizátoři demonstrace musí mít zajištěnou pořádkovou službu, která má za úkol usměrňovat především vlastní řady. Násilí není smyslem akce. Zakázána je konzumace alkoholu. Ohledně oblečení výslovně zakazují maskáče a vysoké boty, aby nepůsobili militantně. Doporučují černé vlajky a státní vlajku, transparenty pouze takové, které neobsahují texty a symboly dávající záminku rozpuštění demonstrace. Aktivisté by měli znát konkrétní zákony o právu shromažďovacím a o policii. Před každou demonstrací tato pravidla (a mnohá další) připomínají případným účastníkům na pozvánkách. Často si Autonomní nacionalisté najímají k větším akcím právního zástupce, jehož úkolem je řešit případně spory s policií.⁵⁰ Snaží se projevovat nenásilně, zbytečně proti sobě nepopuzovat policii a státní orgány. Tento postup ale příliš nekoresponduje s německým autonomním nacionalismem, kterému je vytýkána militantnost, provokování protivníků a násilné střety během akcí. Zdržení se násilných projevů a zbytečné neprovokování je součástí konceptu svobodného nacionalismu. Snaha o nenásilnost je strategickým krokem, dalším projevem vypsívání pravicového extremismu v České republice. Neznamená to ale, že by k násilí a potyčkám a porušování zákonů během akcí nedocházelo, nebo že by policie nemusela proti nacionalistům zasahovat.⁵¹

Rétorika

V případě německého autonomního nacionalismu jsme hovořili o přebírání image, témat a také způsobu prezentování problémů (rétoriky) od radikální levice. Tato strategie představuje významný rys hnutí. V případě českého autonomního nacionalismu je situace podobná, a to především pokud se jedná o image (Black block, černé oblečení) a témata (ekologie, sociální problematika, zaměstnanecká politika, antikapitalismus, antiglobalismus). Pokud jde o styl, jakým tato témata prezentují, německému autonomnímu nacionalismu se vzdalují. Pro připomenutí, němečtí nacionalisté často hovoří o revoluci, o národně revolučním boji, o konci dělení na levičáky a pravici. Revoluce je připomínána v každém projevu. Čeští nacionalisté se vyjadřují radikálně o nutnosti změny systému, o nutnosti změny politiky. Používají slova jako „radikální“, „svobodný“, „národní“, ale k revoluci jako takové své sympatizanty nevyzývají, slovo „revoluce“ nepoužívají. Stejně tak se nevyjadřují k dělení na pravici a levičáky. Tématicky se od této oblasti distancují. Zdá se naopak, že se dělení politického spektra nebrání, sami ve svých projevech rozdělení užívají.

Spolupráce s dalšími subjekty

Nejvýrazněji Autonomní nacionalisté spolupracují na pravicově extremistické scéně s organizací „Národní odpor“. Vzájemně si na svých webech uveřejňují články, popřípadě přepokopírují s odkazem na autora. Panuje mezi nimi výrazná názorová shoda. Národní odpor podporuje autonomní nacionalismus i v takovém směru, že uveřejnil v roce 2007 „Manifest autonomního nacionalismu“. Pomáhá tedy šířit jejich myšlenky. Aktivisté z řad uskupení „Antifa“⁵³ poukazují na personální propojení mezi Národním odporem a Autonomními nacionalisty. Podle nich několik lidí figuruje v rámci obou uskupení.

Z dalších aktérů pravicově extremistické scény, kteří spolupracují s Autonomními nacionalisty, můžeme jmenovat např. „Woman Resistance Unity“ a „Radical Boys-Brux“. Na tyto uskupení odkazují Autonomní nacionalisté na svých webových stránkách a s Woman Resistance Unity často spolupracují ohledně demonstrací. Stejně jako v případě Národního odporu se vzájemně podporují nejen z důvodu názorové blízkosti, ale jde i o strategický důvod. Demonstrace přináší větší psychologický efekt, pokud se jí zúčastní 300 aktivistů, než když se sejde malá skupinka o 30 lidech.

Problém přináší otázka vztahu k „Anti-Antifa“ a celkově k monitoringu „nepřátel“. V Německu spolu výrazně spolupracují, v případě České republiky toto není zcela zřejmé. Pravicovní extremisté obecně se od monitoringové činnosti nepřítel nedistancují, ba naopak. Využívají informací (a další informace poskytují), spolupodílí se na tvorbě seznamů osob vystupujících proti neonacistům. Jde především o seznamy vytvářené Anti-Antifou a v současné době je hodně využíván „Czech Redwatch“. Jde o mezinárodní projekt Redwatch, jehož cílem je získat fotografie, adresy, telefonní čísla na nepřátele. Mezi lidmi, kteří figurují na seznamu, se objevují především aktivisté z řad levicového extremismu, politici a lidé spolupracují na boji proti pravicovému extremismu (soudci, politologové). Autonomní nacionalisté se veřejně k činnosti Anti-Antifa a monitoringovým aktivitám nehlásí. Projekt Redwatch doporučují, ale přímé spolupráci na monitoringu v současnosti neexistují žádné informace. Ovšem vzhledem k blízkému vztahu k Národnímu odporu, který tento typ aktivit podporuje, nelze spoluúčast vyloučit.

Koncept autonomního nacionalismu obsahuje snahu co nejvíce se distancovat od politických stran, od jejich struktury a činnosti. Na německé scéně probíhá ostrý názorový střet mezi NPD a Autonomními nacionalisty. Čeští Autonomní nacionalisté tento rozkol na pravicově extremistické scéně nijak významně nevnímají a názor, že je nutné vzdálit se politickým stranám, nezastávají. Nechtějí se zapojovat do jejich struktur, ale spolupráci rozhodně neodmítají. Za výraznou možno považovat spolupráci s nacionální Dělnickou stranou. Jedná se o spolupráci ohledně aktivit (především demonstrace). Autonomní nacionalisté často figurují jako spolupořadatelé demonstrací, které nahlásila Dělnická strana. Jejich spolupráce pramení z toho, že reagují na stejné problémy, programově si jsou velice blízcí.⁵⁴ Čeští Autonomní nacionalisté Dělnickou stranu uznávají jako sílu hájící společné zájmy na oficiální národovecké scéně a cestu pro ty, kdo chtějí prosazovat národní zájmy politickou cestou. Dělnické listy, noviny Dělnické strany, šíří jejich společné myšlenky. Naproti tomu Autonomní nacionalisté působí nikoli na politické scéně, jejich „bojištěm“ je ulice. Vzájemný

vztah můžeme brát jako paralelu k vztahu německé NPD a Svobodných nacionalistů. NPD prosazuje společné zájmy na politické úrovni a Svobodní nacionalisté jsou jejich „pouliční bojovníci“ a potencionální voliči. V českém případě je ale zmíněný vztah proti koncepci autonomního nacionalismu, protože ten mimo jiné vznikl jako negativní reakce na spolupráci Svobodných nacionalistů s politickými stranami. Kromě Dělnické strany spolupracují Autonomní nacionalisté i s politickou stranou „Právo a Spravedlnost“. (rozhovor s autonomním nacionalistou dne 16.4. 2008)

Co se týká vztahů se zahraničními aktéry, nejvíce kontaktů směřuje na Slovensko („Beo.sk“, „Nové slobodné Slovensko“, vznikající skupiny autonomního nacionalismu – např. Považie). Vzhledem k faktu, že koncepce autonomního nacionalismu byla přejata z Německa, nabízí se otázka na jaké úrovni je tato vzájemná spolupráce. Podle získaných informací jsou vzájemné vztahy vedeny na neformální rovině a spolupráce probíhá zejména ve formě vzájemných návštěv a účastí na hudebních festivalech (rozhovor s autonomním nacionalistou dne 16.4. 2008).

Šíření konceptu autonomního nacionalismu ve světě

Vzhledem k tomu, že autonomní nacionalismus je novým konceptem, můžeme v této fázi pouze odhadovat, jak se jím budou inspirovat pravicoví extremisté ve světě. V samotném Německu se autonomní nacionalismus teprve rozvíjí, což si uvědomují i sami aktivisté z jeho řad. Rozšíření do České republiky se dalo očekávat, vzhledem ke geografické blízkosti a častému hledání inspirace právě na německé scéně. Nicméně i v dalších zemích světa můžeme nalézt případy, kdy se pravicoví extremisté nechávají tímto konceptem ovlivnit. V evropském prostoru se jedná především o Slovensko a Švédsko, mimo Evropu pak Austrálie a Nový Zéland.

Závěr

Autonomní nacionalismus beze sporu přináší další impuls do problematiky pravicového extremismu. Přestože v Německu Autonomní nacionalisté představují pouze menší (možná až marginální) část neonacistické scény, co do počtu, a hlavní síla se orientuje na podporu NPD, je zapotřebí se tomuto novému jevu věnovat. Autonomní nacionalismus může být příznakem nového posunu v rámci pravicového extremismu, který přináší probíhající generační obměna. Jak jsme si vysvětlili výše, neonacistická scéna stárne a snaží se získat nové aktivisty mezi mladými lidmi. Tato změna s sebou přináší i nový impuls a nový nádech radikality.

S ohledem na generační výměnu se vedou diskuze, jestli dochází i k paradigmatické výměně. Pro autonomní nacionalismus je typické profilování se na levicových tématech, s tím, že ta tradičně pravicová nijak nejsou omezena. V Německu se hájí, že je nesmyslné dělit subjekty na pravicové a levicové. V případě České republiky vysvětlují tento posun tím, že to, co se nyní považuje za levicová témata (ekologie, sociální politika, zaměstnanecká politika atd.), byla původně pravicová a národní. Autonomní nacionalisté se rovněž inspiroují u levice revoluční rétorikou a vzhledem. Black block a

časté používání slova „revoluce“ je toho důkazem. Extrémní pravice a extrémní levice nejsou od sebe tolik vzdáleny, jak by se mohlo zdát, a v některých případech se navzájem silně přitahují. K paradigmatické či ideologické výměně ale nedochází. Autonomní nacionalisté cítí to samé jako zbytek neonacistické scény. Obsah zůstal zachován a změnil se pouze obal, což můžeme považovat za účelné, aby mohli lépe zmást veřejnost a znemožnit státu, aby proti nim zasahoval. Pokud se schovávají za témata jako azylová politika, zaměstnanecká a sociální témata, za globalizaci nemůžou být obviněni z rasistických či xenofobních projevů a zároveň se otevírají veřejnosti ve smyslu získání nových sympatizantů.

Porovnáme-li český autonomní nacionalismus s německým, nabízí se otázka, zda ten český není lepší označit za svobodný než autonomní. Tyto dva subtypy se navzájem od sebe liší především ve formě. Svobodní jsou umírněnější, nesnaží se působit příliš provokativně, varují aktivisty z vlastních řad, aby se nechovali násilně. Svobodní spolupracují s politickými stranami (viz. spolupráce s NPD a vytvoření Volksfront). Autonomní nacionalisté naopak násilí stupňují (viz. 1.5. 2008), vztahy s politickými stranami v jakékoli formě odmítají a svobodné nacionalisty za to ostře kritizují. Čeští Autonomní nacionalisté se v tomto směru chovají jako Svobodní nacionalisté – snaží se nechovat příliš násilně, spolupracují s politickými stranami (viz. podobnost vztahu s Dělnickou stranou k vztahu Svobodných nacionalistů a NPD), neburcují k revoluci. Na druhou stranu přejímají levicovou tematiku (výrazně se snaží prezentovat ekologicky), profilují se na aktuálních tématech a využívají strategie Black block.⁵⁵ Sporná je účast na vytváření seznamů politických nepřátel, tak jak je prováděn monitoring v Německu. Čeští Autonomní nacionalisté se k monitoringové činnosti veřejně nehlásí, ale na druhé straně je tu úzká spolupráce a možná personální provázanost s Národním odporem, který aktivity tohoto typu podporuje. Na základě zjištěných charakteristik by bylo české Autonomní nacionalisty vhodnější radit ke svobodnému nacionalismu, s tím, že je zde patrná a z jejich strany vyřčená snaha podobat se německým Autonomním nacionalistům.

Z hlediska nebezpečnosti vůči režimu je nutné považovat každý projev extremismu za určité ohrožení. Nárůst extremismu vypovídá o momentální náladě ve společnosti a stát by měl umět adekvátně analyzovat a reagovat na takové změny. V případě samotného autonomního nacionalismu je hrozba diskutabilní, protože se jedná o pár desítek jedinců. Ohrožení režimu ale stoupá s potenciálem spolupráce s dalšími neonacistickými subjekty. Autonomní nacionalismus (a svobodný nacionalismus) by se neměl podceňovat. Sám prokázal, že je schopný se přizpůsobit jednání institucí, tak aby jim byla ztížena kontrola. Výhodou konceptu je, že funguje poměrně efektivně a aktivně, i když na základě malých autonomních buněk. Tyto buňky ovšem přinášejí možnost rychlé mobilizace a akce. Lépe odolávají infiltraci a možnému zásahu zvenčí. Nebezpečí narůstá i s ideologickou stránkou. Chápu se aktuálních témat a názory sobě vlastní maskují za společenská témata. Prolíná se zde pravice s levicí, což rozšiřuje působení. Taktéž se změnil cíl jejich aktivit. Původní cíle neonacistů v 90. letech představovaly cizinci. V současnosti se soustředí především na politické aktéry a hlavní střety probíhají mezi nimi a levicí, policií a jak se zdá, novými cíli jsou i novináři. Na německé scéně je z jejich strany patrné časté násilí. V případě Německa hraje roli i to, že extremismus je ve společnosti stále silně zakořeněn, což dokazují výsledky voleb na úrovni jednotlivých spolkových zemí, kde krajně pravicové subjekty jsou schopny dosáhnout poměrně

slušného výsledku. V České republice mají krajně pravicové strany voličskou odezvu velice nízkou. Češi jsou přirozeně nedůvěřiví k neonacistickým uskupením, což pramení z historických zkušeností.

Stát by měl reagovat na změny takového typu pohotově. Přesto se ukazuje, že tomu tak není. Autonomní nacionalisté fungují v České republice již několik let a současné kampaně upozorňující na neonacistickou problematiku představují veřejnosti neonacisty ve stylu z 90. let, kdy jejich image tvořily maskáče, bombery a vysoké šněrovací boty. Takto oblečené neonacisty ale v současnosti jen zřídka kdy potkáme.⁵⁶ Co se týká prognózy do budoucna, autonomní nacionalismus jako nový fenomén působí velice aktivně a jako hnutí s velkým potenciálem (a atraktivitou), což dokazuje rychlý nárůst členů a vznikání nových buněk. Strategie autonomních skupin a vedení bez vedení se ukazuje jako efektivní cesta. Z pohledu organizace je zvolený přístup z hlediska kontroly ze strany státu úspěšný. I když působí ve vlastních řadách kontroverzně, prvky autonomního nacionalismu jako Black block, inspirace hip-hopem a dalšími moderními styly a celá organizační koncepce ovlivňují další neonacistická a nacionalistická uskupení a Black block s moderními styly pomalu vstupují i mezi Svobodné nacionalisty. Z těchto důvodů, je možné předpokládat další rozšiřování konceptu do světa. Otázkou je míra radikality v budoucnu – po prvomájových německých demonstracích radikalita a násilí nabírá stoupající tendenci a není možné vyloučit případné uchýlení se k činům, které budou klasifikovány jako teroristické. Ze zkušenosti s předchozím vývojem na neonacistické scéně se nabízí možnost, že se historie bude opakovat a autonomní nacionalismus zmírní svoji radikalitu potom, co nyní nastupující generace zestárne.

Výše zmíněné (atraktivita konceptu a strategie) platí stejně pro Českou republiku. Čeští Autonomní nacionalisté (i když ne přesně naplňující podstatu autonomního nacionalismu) zažívají v roce 2008 úspěch v podobě nově vznikajících buněk. Další nárůst je možný. Co se týká spolupráce s politickými stranami, což působí protichůdně vůči německému konceptu, nelze očekávat, že by se této vazby v nejbližší době vzdali. V současnosti je pro ně především vazba na Dělnickou stranu důležitá z hlediska spolupráce při akcích a obecně čeští Autonomní nacionalisté nepociťují potřebu distancovat se od politických stran, které hájí stejné zájmy.

Poznámky

¹ Spolu s touto stranou na pravicově extremistické scéně působí, ve smyslu významnějších politických stran, Republikánská strana a Německá lidová unie (DVU).

2) Jedná se především o západní Německo. Zde se pravicově extremistická scéna začala štěpit po spolkových volbách v roce 1972, kdy NPD ztratila hodně voličů a na základě tohoto volebního propadu o další následně přišla. Příznivci NPD přešli do nově vznikajících neonacistických skupin. V letech 1975–1980 vzrostla členská základna neonacistů ze čtyř set na dvanáct set (McGowan 2004: 205).

3) Buď se voleb aktivně vůbec neúčastní nebo jsou zapsáni na kandidátkách nacionálních stran. Ale jak již bylo výše zmíněno, neonacistické spolky nemají příliš velký zájem na volbách – už z toho principu, že se staví proti demokratickému zřízení.

4) Klaus Farin ale tvrdí, že náležitost k extrémní levici nebo pravici se neodvívěla ani tak podle politického smýšlení jednotlivce, výrazně se to týká mladých lidí, ale spíše podle stylu jednotlivého proudu (tzn. styl oblékání, typ hudby) a vztahu k cizincům. Toto tvrzení nelze aplikovat paušálně na celou skupinu, ale jako jeden z faktorů je důležitý. V prvních letech po pádu berlínské zdi extrémně pravicová scéna přitahovala mladé lidi jako magnet. Pravice se jim zdála nejvíce „cool“, nejvíce provokativní. Potom, co došlo k násilným trestným činům ze strany pravicových extremistů proti cizincům, hodně mladých lidí se od extrémní pravice odvrátilo (Farin 2006: 102–103).

5) V březnu roku 1991 v Drážďanech byl mosambický imigrant vyhozen z tramvaje a smrtelně zraněn. V Lipsku, Rostocku, Schwerinu či Greifwaldu zaútočili neonacisté na útulky žadatelů o azyl (McGowan 2004: 217). 6) Viz případy útoků proti tureckým příslušníkům v Möllnu a Solingenu v letech 1992 a 1993. Obě události si vyžádaly ztráty na lidských životech. Stejně tak došlo k útokům na židovské synagogy a hřbitovy. (Více McGowan 2004: 218).

7) Zakázáni byli kvůli zjištěné ideové blízkosti k nacistické mládežnické organizaci Hitler Jugend.

8) Více informací o jednotlivých případech zákazů viz Bundesamt für Verfassungsschutz (2006): Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten.

9) I když v případě kamarádských spolků je zavádějící používat pojem „člen“ vzhledem k neformálnosti, je potřeba příznivce či aktivisty z řad kamarádských spolků nějak označit. Pro potřebu této práce tedy zůstaneme u používání označení „člen“.

10) Výroční zprávy staršího data nejsou ze stránek Úřadu pro ochranu ústavy dostupné. Naopak informace o počtu kamarádských spolků z let 2005 a 2006 nejsou ve zprávách uvedeny. Počet neonacistů podle jednotlivých výročních zpráv rok od roku stoupá (2002 – 2600 členů, 2003 – 3000 členů, 2004 – 3800 členů, 2005 – 4100 členů, 2006 – 4200 členů). Z počtu neonacistů se ale dá množství spolků jen těžko vyvodit. Teoreticky by měly mít spolky stoupající tendenci. Odhad může znepřesnit fakt, že nevíme, zda se jednotlivé skupiny nezvětšují co do počtu. Významnou roli hraje i to, že ne všichni neonacisté jsou organizováni v kamarádských spolcích (i když např. Úřad pro ochranu ústavy vychází v textu Neonazistische Kameradschaften in Deutschland z předpokladu, že všichni neonacisté jsou začleněni do nějakého kamarádského spolku) a třetím faktorem může být špatný odhad ze strany samotného Úřadu pro ochranu ústavy. Otázkou je, do jaké míry je schopný a úspěšný v odhalování všech spolků.

11) Národní a sociální spolek Severní Německo – Svobodní Nacionalisté.

12) Toto médium slouží jako zdroj informací a prostředek pro šíření propagandy na nadregionální úrovni.

13) Viz Aktionbüro Rhein-Neckar (<http://www.ab-rhein-neckar.de/>) (ověřeno ke dni 5.4. 2008); Nationaler Widerstand Berlin/Brandenburg (<http://www.nwbb.org/>) (ověřeno ke dni 5.4. 2008).

14) Iniciativa Thomase Wullfa se objevovala i pod dalšími názvy jako „Iniciativa proti volné distribuci drog“ (Initiative gegen Drogenfreigabe) nebo „Iniciativa národní osvěty“ (Initiative Volksaufklärung). Nešlo o stejně strukturované spolky (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000).

15) Mezi Svobodnými a Autonomními nacionalisty na jedné straně a skinheady na druhé funguje ne zcela bezproblémový vztah. Neonacistické kamarádské spolky se obecně liší od skinheadské scény tím, že mají vůli k politické aktivitě. Pravicoví skinheads se sdružují ani ne tak kvůli ideologické neonacistické představě světa, ale jejich způsob života se principiálně točí kolem alkoholu, násilí a hudby. Přesto mezi skinheads a neonacistickými kamarádskými spolky lze nalézt společné znaky, styčné plochy. Někdy je možné, že se obě scény promíchají (skinheads slouží Nacionalistům jako potencionální noví členové), potom je obtížné nebo nemožné zařazení buď k jednomu hnutí nebo k druhému. Přesto Nacionalisté nepohlížejí na skinheads příliš pozitivně.

16) Více Niedersächsisches Ministerium für Inneres und Sport: Neonazistische Kameradschaften

(http://www.verfassungsschutz.niedersachsen.de/master/C29155_N9016547_L20_D0_I541.html)

(ověřeno ke dni 5.4. 2008).

17) Podle průzkumu je mezi mládeží nejvíce oblíbená hip-hopová kultura (ve věkovém rozmezí 18 – 30 let). K této kultuře se hlásí 25 % mládeže. Následuje ve velké míře punk (také téměř 25 %). Na třetím místě je skate styl (12 %) (Farin 2006: 104).

18) Více o stylu Autonomních nacionalistů v kapitole 2.4.

19) Školící materiály obsahují v podstatě návody, „jak být správným nacionalistou“ a co to znamená. Právní rady tvoří jakýsi návod pro ty, kdo chtějí zorganizovat akci, demonstraci. Obsahují znění zákonů o ochraně osobních dat; o identifikaci podle DNA; o tom jak se musí postupovat při pořádání demonstrace; petiční akce; jak postupovat při jednání s policií, pokud se s ní při demonstraci aktivisté dostanou do střetu; jak postupovat při soudním procesu atd. (Více např. Freie Nationalisten München: <http://nationalesmuenchen.de/schulungsmaterial.htm>) (ověřeno ke dni 24.4. 2008). 20) Více viz Verfassungsschutz gegen Rechtsextremismus: Rechtsextremismus im Internet (<http://www.verfassungsschutzgegenrechtsextremismus.de/de/erscheinungsformen-des-rechtsextremismus/rechtsextremismus-im-internet.html>) (ověřeno ke dni 6.4. 2008).

21) Statistika, kolik z pravicově extremisticky laděných internetových stránek tvoří stránky neonacistů, popř. samotných Svobodných nacionalistů a Autonomních nacionalistů, dosud vytvořena nebyla. 22) Strasserovský typ socialismu je takový, který se orientuje hodně levicově, klade důraz na dělnickou třídu, lidovost a revolučnost národně socialistického režimu. Otto Strasser a jeho bratr brali socialistické kořeny národního socialismu velmi vážně a v rámci NSDAP prosazovali levicové kroky (vyvlastnění továren a celého průmyslu, spolupráce se SSSR). (Mareš 2003: 179)

23) Často upozorňují na neadekvátní kroky ze strany policie. V souvislosti s tímto zprovoznili internetové stránky, které mapují činnost policie a násilí z její strany ve vztahu k sympatizantům neonacismu (Viz <http://polizeigewalt.info/>) (ověřeno ke dni 11.4. 2008).

24) Viz Mobile Beratung gegen Rechtsextremismus in Berlin

(<http://www.mbr-berlin.de/Analyse/Rechtsextremismus/263.html>) (ověřeno ke dni 9.4. 2008). 25)

Udo Voigt, předseda NPD, v knize „Alles Grosse steht im Sturm“, vydané pro potřeby NPD, hovoří v souvislosti se vzájemnou spoluprací o NAPO (Nationale Ausserparlamentarische Opposition – Národní mimoparlamentní opozice) (Bundesamt für Verfassungsschutz 2000). Část členů kamarádských spolků se naopak obává výraznější spolupráce s NPD. Mají strach z toho, že by v rámci „národního odporu“ mohlo zvítězit vedení NPD, že by se NPD pasovala do čela tohoto hnutí. Obavy rovněž panují z toho, že se někteří členové mohou podřídit stranické disciplíně.

26) Nejvýraznějšími příklady jsou samotní vedoucí aktéři Svobodných nacionalistů. Wulff se v roce 2004 vrátil do NPD (již členem v minulosti byl) jako „koordinátor svobodné síly“ a personální referent předsedy strany Voigta. Heise je rovněž členem NPD a předsedá straně v Durynsku. Tegethoff je také členem NPD (Klarmann 2007).

27) Volksfront – Národní fronta slouží jako platforma pro spolupráci zmíněných subjektů s cílem hájit společné zájmy.

28) V českém prostředí se používá anglický překlad Black block. Do češtiny se tento pojem zatím nepřekládá. Jde o sjednocení vzhledu demonstrantů, kdy jsou všichni oděni v černém oblečení. Tuto taktiku převzali Autonomní nacionalisté od extrémní anarchistické levice, která Black block používala jako maskovací způsob od 70. let. Tento text se bude podrobněji věnovat taktice Black block dále.

29) Tento údaj pochází z příspěvku na webovém portálu „Störungsmelder“, který umožňuje vyjádřit se k tématice pravicového extremismu. Autor zde uveřejnil interview s Biancou Klose z Mobilen Beratung gegen Rechtsextremismus in Berlin ohledně problematiky Autonomních nacionalistů. Viz Nur ein Karnevalsverein?

(http://blog.zeit.de/stoerungsmelder/2008/02/18/nur-ein-karnevalsverein_238#more-238) (ověřeno ke dni 10.4. 2008).

30) Více viz Autonome Nationalisten Smallenberg (<http://logr.org/ansc/>) nebo také Autonome Nationalisten Marl (<http://anm-info.net/wordpress/>) (ověřeno ke dni 11.4. 2008).

31) 1. květen 2008 v Hamburku přestavoval ohromnou eskalaci násilí. Autonomní nacionalisté fyzicky napadali kromě levice také policii a novináře. První útoky začaly již na místě srazu Nacionalistů v městské části Barmbek na místním nádraží, kdy posilnění agresivní hudbou napadli zaskočené policejní jednotky. K útokům na novináře se později na internetových stránkách vyjadřovali zábavnou formou. Během demonstrace došlo k zničení několika aut, obchodů a byl zapálen sklad s pneumatikami. Podle vyjádření zasahující policie velkou část účastníků představovala mládež (z 59 zadržených lidí bylo pouze 11 dospělých). Ještě před samotnou demonstrací asi 60 Autonomních nacionalistů obsadilo cestou do Hamburku první dva vagóny vlaku a odmítli nechat nastoupit další cestující. Získali přístup k vlakovému rozhlasu a hrubě uráželi cestující v dalších vagónech rasistickými a xenofobními názory. Prohlašovali, že „ode dneška bude vozit německá železnice Němce a cizince odděleně. Pro cizince budou vyhrazeny nákladní vozy. Zákaz vstupu mezi německé cestující nebude platit pro cizince ze Skandinávie a pro ty, kteří se prokáží potvrzením o sterilizaci“ (nucená sterilizace patřila k „čištění“ rasy ve Třetí říši). Autonomer Widerstand „oslavu“ 1. května zhodnotil jako úspěšnou. (Neonazis kaperten zwei Regionalzug-Waggons, Spiegel, 2.5. 2008; Polizei konnte nur knapp Tote verhindern, Spiegel, 2.5. 2008; Rechtsextreme feiern Mai-Krawalle als Sieg, Spiegel, 2.5. 2008)

32) V souvislosti s transparenty je potřeba připomenout, že zde je nejvíce viditelný vliv moderních stylů, především skate stylu a hip-hopu. Na transparentech se objevují výrazné barvy a nápisy jsou vytvořeny ve stylu grafittů. Výrazné barvy používají i některé skupiny na svých internetových stránkách. Jako příklad poslouží např. internetové stránky Autonomních Nacionalistů Marl. Ti mají stránky vytvořeny v černo-růžovém provedení (<http://anm-info.net/wordpress/>) (ověřeno ke dni 12.4. 2008).

33) Viz výzkum sympatií k různým subkulturám a stylům v kapitole 2.3.2.

34) Kladně pohlíží na činnost – např. prvomájovou násilnou demonstraci v Hamburku v roce 2008 zhodnotil Worch velice pozitivně.

35) Více o problematice násilných činů ze strany kamarádských spolků viz Bundesamt für Verfassungsschutz 2000; Klarmann 2007).

36) Jako příklad můžeme uvést případy z roku 2005, kdy v Postdamu 11 pravicových extremistů napadlo 2 aktivity Antifa nebo kdy se skupina asi 30 autonomních pravicových extremistů snažila násilnou cestou narušit demonstraci Antifa. Další případy násilí ze strany Autonomních nacionalistů je možné nalézt ve výročních zprávách Senatsverwaltung für Inneres und Sport Berlin (http://www.berlin.de/sen/inneres/verfassungsschutz/e2_publicationen.html) (ověřeno ke dni 11.4. 2008).

37) Jako příklad zmiňme brněnskou demonstraci 1. května 2007, kdy magistrátu bylo legálně nahlášeno shromáždění. Demonstranti po začátku akce rozvinuli transparenty Národního odporu (neonacistické organizace) a proklamovali zakázaná hesla.

38) 8. dubna 2008 vydal „Národní korporativismus“ (nacionalistické uskupení spolupracující s Autonomními nacionalisty) oficiální prohlášení, že ukončuje svoji činnost a jednotlivé buňky přechází pod Autonomní nacionalisty a přijímají jejich koncepci. Vznikli tak nově Autonomní nacionalisté Bruntálsko a Autonomní nacionalisté Ostravsko. (<http://www.narodni-korporativismus.org/>) (ověřeno ke dni 3.5. 2008).

39) Středočeští Autonomní nacionalisté zastřešují skupinky z Kladna, Slaného, Nového Stašecí,

Rakovníka, Berouna, Benešova, Kolína, Neratovic, Nymburka, Prahy 12 a Vlašimy. Pod Severní Čechy patří například Louny. Více buněk na internetových stránkách uvedeno není, což ale neznamená, že neexistují

(<http://stred.nacionaliste.com/search.php?rsvelikost=sab&rstext=all-phpRS-all&rstema=10>)

(ověřeno ke dni 15.4. 2008). Kladenští nacionalisté jsou považováni za první buňku autonomního nacionalismu v ČR. Podle informací jednoho z členů Autonomních nacionalistů Střední Čechy zahájila tato skupina svoji činnost již v roce 2005 (rozhovor s členem Autonomních nacionalistů Střední Čechy dne 16.4. 2008).

40) Viz přepis rozhovoru na téma „Pravicový extremismus v České republice“ na Českém rozhlasu 6 ze dne 17.10. 2007 (http://rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/389933) (ověřeno ke dni 2.3. 2008).

41) Více v dokumentech „Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005“ s. 3 a „Informace o problematice na území České republiky v roce 2006“ s. 2, vydané Ministerstvem vnitra České republiky (<http://www.mvcr.cz/dokument/index.html>) (ověřeno ke dni 15.4. 2008).

42) Kromě odkazu na Radolu Gajdu se Zlíňští nacionalisté odlišují ještě ve vizuální podobě znaku buňky. Všechny buňky Autonomních nacionalistů používají červenou a bílou barvu ve znaku. Zlínská buňka se prezentuje modrou a červenou (barvami Moravy).

43) Mnohokrát se hanlivě vyjadřovali na svých webových stránkách na jejich adresu. Často rozebírají kriminalitu ze strany cizinců; poukazují na to, že berou Čechům práci; útočí na stát, protože se těchto menšin zastává nebo je stát i upřednostňuje. O Romech hovoří jen jako o „cikánech“ a označují je za „parazitující minoritu“ (viz článek Co se opravdu stalo v Neratovicích

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=co-se-opravdu-stalo-v-neratovicich&cisloclanku=2007010001>) (ověřeno ke dni 17.4. 2008).

V souvislosti s pomníkem v Letech u Písku považují vepřín „samotným památníkem sám o sobě dostatečným“ (viz O přínosu zahraničních pracovníků

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=o-prinosu-zahranicnich-pracovniku&cisloclanku=2007080003>) (ověřeno ke dni 17.4. 2008).

I když je jejich snaha nepůsobit rasisticky patrná, jen těžko své názory maskují. Zmiňme například projev ze 17. listopadu 2007 z demonstrace za svobodu slova, kdy se odvolávají Autonomní nacionalisté k bílé rase: „Budujme novou společnost! Společnost hrdých osobností s touhou po změně a spravedlivém řádu! Nenechme se zotročovat zákony, jako je ten nově chystaný, ANTIDISKRIMINAČNÍ! ... Bude platit opět jen na nás Čechy, na příslušníky Majoritní bílé společnosti! Ostatní budou diskriminovat nás VĚTŠINU! Budou tu židovské spolky jen pro Židy, cikánské spolky jen pro Cikány, vietnamské jen pro Vietnamce ale žádné české jen pro Čechy!“ (viz Projev 17. listopadu – Svoboda slova

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=projev-17-listopad-svoboda-slova&cisloclanku=2007110005>) (ověřeno ke dni 17.4. 2008).

44) Pohřbívání svobody slova se neslo ve stylu opravdového pohřbu. Na webových stránkách Autonomních nacionalistů bylo vyvěšeno kromě pozvání na demonstraci i smuteční parte a přímo na akci donesli rakev, ve které svobodu slova pohřbili.

45) Více viz Autonomní nacionalisté Střední Čechy: Výchova našich dětí ohrožena

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=vychova-nasich-deti-ohrozena&cisloclanku=2007030009>) (ověřeno ke dni 18.4. 2008).

46) Více viz Autonomní nacionalisté Střední Čechy: Projev autonomního nacionalisty na demonstraci v Berouně

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=projev-autonomniho-nacionalisty-na-demonstraci-v-beroune&cisloclanku=2007020004>) (ověřeno ke dni 18.4. 2008).

47) Více viz Autonomní nacionalisté Střední Čechy: Report z demo na podporu Srbska

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?nazevclanku=aktualizace-video-report-z-demo-na-podporu-s-rbska-prvni-foto&cislocclanku=2008020010>) (ověřeno ke dni 18.4. 2008).

48) Ohledně vlajek se Autonomní nacionalisté společně dohodli na používání pouze tří typů: černý prapor (tato barva má vyjadřovat opozici vůči současné politice a také přihlášení se k nacionalistickému hnutí ve světě, které taktéž tuto vlajku hojně užívá); český prapor; červeno - bílý prapor.

49) 1.5. 2008 se v Praze sešlo zhruba 500 - 600 aktivistů. Na demonstraci se podílela celá řada organizací a neonacistických skupin (Dělnická strana jako organizátor, Národní Odpor, Autonomní nacionalisté, Resistance Women Unity, Slovenská pospolitost, Svobodný odpor Slovensko a také zástupce z řad německých Svobodných nacionalistů z Dortmundu). Pro zatím šlo o jednu z největších akcí nacionalistů (Více viz Radikálové pochodovali Prahou, Lidové noviny, 1.5. 2008; V Praze se sešlo více než 500 nacionalistů, České noviny, 1.5. 2008).

50) Více viz Národní odpor: Jak se chovat na demonstraci...

(<http://odpor.org/index.php?page=clanky&kat=&clanek=673>) (ověřeno ke dni 19.4. 2008);

Autonomní nacionalisté Střední Čechy: Pokyny k plzeňské demonstraci

(<http://stred.nacionaliste.com/view.php?cislocclanku=2008010004>) (ověřeno ke dni 19.4. 2008);

Pravidla pro pořádání demonstrací (<http://zlinisko.nacionaliste.com/manualy/04.pdf>) (ověřeno ke dni 19.4. 2008).

51) Policie nasazuje jednotky při každé ohlášené akci z obavy před možným násilím a případným porušováním zákonů. Nemusí se jednat pouze o demonstrace a pochody, jedná se i o koncerty, soukromé párty. 1. března 2008 v Jenči u Prahy v místním restauraci probíhal koncert neonacistů. Policie tuto akci ukončila z důvodného podezření šíření myšlenek podporujících a propagujících hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka. Někteří účastníci měli i hajlovat. (Policisté rozpustili oslavu a koncert neonacistů, MFDnes, 3.3. 2008)

52) Národní odpor se sám nechává autonomním nacionalismem inspirovat ve způsobu autonomních buněk a ve stylu oblečení. Doporučuje nosit černé oblečení a vyhnout se maskáčům a dalším prvkům spojených s skinheadskou image (Srov. Národní odpor 2007).

53) Česká podoba Antify představuje stejně jako v Německu a v kterékoli další zemi skupinu aktivistů, řazených k levicovým radikálům. Mapují činnost pravicových extremistů, vytváří dokumentaci jejich činnosti a zveřejňují jména „nepřátel“. Kromě monitoringu napadají webové stránky s pravicově extremistickým obsahem, včetně stránek jednotlivých skupin, a tyto stránky blokují. Účastní se demonstrací pravicových extremistů a snaží se narušit jejich chod.

54) Oba subjekty se zaměřují na kritiku stávajícího systému - Dělnická strana kritizuje vládu současnou i minulé, Autonomní nacionalisté se staví proti celému systému. Souhlasně se vyjadřují k rasové otázce, k problematice menšin (především Romů), azylové a imigrační politice. Názory se neliší, Dělnická strana si jen musí dávat větší pozor, jaká slova používá, jinak by mohlo dojít k zákazu činnosti. Dělnická strana se nebrání podpoře extremistických a neonacistických hnutí, což je jí stále vytýkáno. Významným motivem je fakt, že i neonacisté jsou voliči a tudíž jejich potencionální voliči, což si dobře uvědomují. Při prvomájové demonstraci 2008 v Praze se předseda strany Tomáš Vandas při svém projevu nezapomněl zmínit o nadcházejících krajských volbách a vyzval zúčastněné k podpoře Dělnické strany (Více informací o Dělnické straně viz Vejvodová, P. (2005)).

55) Ohledně šíření Black blok a nošení černého oblečení bylo již ale dříve uvedeno, že tato strategie se začíná používat i mezi Svobodnými nacionalisty.

56) Jedná se o kampaň sdružení „Člověk v tísni“, která startovala na začátku dubna 2008. Úkolem je upozornit na rostoucí hrozbu neonacismu. Jmenuje se „NEOnáček - Chcete ho?“. Problém představuje právě to, že současní neonacisté nechodí oblékáni jak ukazuje kampaň. Veřejnost tedy

neonacisty vlastně nakonec ani nerozpozná.